

Zkušební řád pro zkoušky speciálního výcviku psů pro zdravotně handicapované a Test chování psa na veřejnosti

Klub speciálního výcviku psů - Helpes – Centrum
výcviku psů pro postižené

Český kynologický svaz

Tento zkušební řád zpracoval a schválil Klub speciálního výcviku ČKS „Helpes –
Centrum výcviku psů pro postižené“ ve složení Zuzana Daušová, Kateřina Studená, Irena
Moravová. Jako konzultanti se podíleli rozhodčí a odborníci ČKS ve složení Jaroslav
Hodek, Jaroslav Šmolík, Miloslav Fáček, Jirí Šiška.

Praha, červen 2004. Schváleno ÚKOZ 8.2.2005

Vydal Český kynologický svaz, U Pergamenky 3, 170 00, Praha 7

Obsah:

I. Všeobecná ustanovení

1. Všeobecné zásady
2. Zkouškové období
3. Organizace zkoušek
4. Druhy zkoušek a minimální věková hranice psů
5. Výstroj psů, cvičební prostory a pomůcky
6. Účastník zkoušek

II. Práva a povinnosti

1. Práva psovoda
2. Povinnosti psovoda
3. Práva pořadatele
4. Povinnosti pořadatele
5. Práva vedoucího akce
6. Povinnosti vedoucího akce
7. Práva pomocníka
8. Povinnosti pomocníka
9. Práva rozhodčího
10. Povinnosti rozhodčího

III. Metodika provádění cviků

1. Povelová technika pro činnost psa
 - Povely pro činnost psa
 - Poslušnost
 - Speciální cviky
 - Zkouška vodícího psa
 - Zkouška signálního psa pro neslyšící
 - Zkouška asistenčního psa pro vozíčkáře
 - Zkouška signálního psa – záchvaty – epilepsie, diabetes, atp.
2. Cviky poslušnosti – obecně
3. Speciální cviky – obecně

IV. Bodová hodnocení

V. Canisterapeutická zkouška

VI. Test chování psa na veřejnosti

Zkušební řád pro zkoušky speciálního výcviku psů pro zdravotně handicapované a Test chování psa na veřejnosti

I. Všeobecná ustanovení

1. Všeobecné zásady

Účelem zkoušek je prověřit vycvičenost a způsobilost psů pro současný účel svého pracovního zařazení a použití. Náročnost těchto zkoušek plně odpovídá podmínkám a potřebám handicapovaných a je zárukou, že pes, který úspěšně ukončí speciální výcvik danou zkouškou, posouzenou nezávislým odborníkem, bude platným pomocníkem v jejich životě. Obsah zkušebního řádu je pro všechny účastníky závazný. Zkoušky speciálního výcviku jsou veřejně přístupné akce a musí zcela odpovídat popisu zkoušky.

2. Zkouškové období

Zkoušky lze pořádat celoročně, po dohodě pořadatele s rozhodčím i v pracovní dny.

3. Organizace zkoušek

a) Pořadatel

Pořadatelem zkoušek může být pouze právní subjekt začleněný v ČKS nebo MSKS, který akci organizuje a zajišťuje. Požadavek na pořádání zkoušek zašle pořadatel na tiskopise „příhláška akce“ nejpozději 4 týdny před uvažovaným termínem zkoušek delegujícímu orgánu, který deleguje rozhodčího.

Ve smyslu ustanovení Zákona 166/1999 Sb. o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon) lze svod (zkoušky, soutěže) zvířat pořádat jen pod státním veterinárním dozorem.

Pořadatel svodu (zkoušek, soutěží) zvířat je povinen požádat obec o povolení konání, před podáním této žádosti je povinen vyžádat u příslušného orgánu veterinární správy veterinární podmínky pro konání a je povinen zajistit jejich dodržování .

b) Vedoucí zkoušek

Vedoucí zkoušek je zodpovědný za organizaci zkoušek. Musí zabezpečit nerušený průběh akce a po celou její dobu být k dispozici rozhodčímu. Vedoucí zkoušek nesmí předvádět na akci žádného psa, ani plnit jiné funkce. Musí zajistit povolení ke konání akce, výběr odpovídajících prostor pro daný druh zkoušky, potřebný počet odborně způsobilých pomocníků, příslušné pomůcky, zajistit všechny písemné doklady zkoušek a nejméně čtrnáct dní před

konáním akce sdělit rozhodčímu místo a začátek akce, popis příjezdu na akci, druhy zkoušek a počet účastníků.

c) Účast na zkouškách

Zkoušek se mohou zúčastnit pouze psi zdraví, tělesně schopní plnit kritéria zkoušky, bez ohledu na prokázaný původ, splňující minimální věkovou hranici pro daný druh zkoušky. Rozhodčí může posoudit v jeden den pouze jednu akci. U zkoušek ZVP, ZAP-V, ZSP-N, ZSP-Z - minimální počet jeden pes, max. počet tři psi. U zkoušek ZCP a k Testu je min. počet jeden pes, max. patnáct psů. Ze zkoušek jsou vyloučeni psi nemocní, zranění, feny v druhé polovině březosti, feny kojící a feny do jednoho měsíce po porodu. Od 01. 03. 2004 platí novela Zákona na ochranu zvířat proti týrání č. 246/1992 v platném znění, zejména ve znění zákona č. 77/2004 Sb.

Veřejných vystoupení nebo svodů zvířat se nesmí účastnit psi s kupírovanými ušima. Veřejných výstav nebo svodů zvířat se smí účastnit psi, u nichž byl ze zdravotních důvodů proveden chirurgický zákrok a u kterých zároveň nedošlo ke ztrátě ušních boltců v podobném tvaru. Účast psa s kupírovanými ušima na veřejném vystoupení nebo svodu je nutno posuzovat jako propagaci týrání zvířat a postihovat ji dle zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

Upozornění pro všechny pořadatele kynologických akcí :

Háravé feny mohou na zkoušky nastoupit za podmínky, že jejich přezkušování nenaruší průběh zkoušek.

d) Rozhodčí

Zkoušky mohou posuzovat pouze rozhodčí delegovaní ČKS. Rozhodčí nesmí svým chováním práci psů narušovat či ovlivňovat, odpovídá za přesné dodržování ustanovení zkušebního řádu, je oprávněn zkoušku ukončit, není-li dodržován zkušební řád nebo nejsou-li dodržovány pokyny rozhodčího. V takovém případě zašle rozhodčí zprávu delegujícímu orgánu. Rozhodnutí rozhodčího je konečné a nenapadnutelné. Protest na postup rozhodčího může být podán v odůvodněných případech pouze, když rozhodčí nedodrží ustanovení zkušebního řádu nebo když se jeho chování či vystupování neslučuje s výkonem a posláním jeho funkce. Protest na rozhodčího může být podán pouze prostřednictvím vedoucího akce a to nejpozději při závěrečném hodnocení při ukončení akce. Protest může podat pouze účastník akce. Nedojde-li při řešení protestu na místě ke shodě je možno do 8 dnů podat stížnost delegujícímu orgánu. Písemný protest se vyhotovuje ve třech kopiích s určením: prvopis – pro delegující orgán, první kopie - pro pořadatele, druhá kopie pro rozhodčího. Rozhodnutí o stížnosti řeší výcviková nebo disciplinární komise ČKS.

4) Druhy zkoušek a minimální věková hranice psa

a) Zkouška vodícího psa pro nevidomé – ZVP

b) Zkouška asistenčního psa pro tělesně postižené(vozíčkáře) ZAP-V

- c) Zkouška signálního psa pro neslyšící – ZSP-N
- d) Zkouška signálního psa, značícího různé druhy záchvatu (epilepsie, diabetes, apod.) – ZSP – Z
Minimální věková hranice pro tyto druhy zkoušek je 14 měsíců.
- e) Zkouška canisterapeutického psa – ZCP
Minimální věková hranice u psů malých plemen – do 45 cm kohoutkové výšky – 10 měsíců
Minimální věková hranice u psů vyšších 45 cm kohoutkové výšky – 14 měsíců
- f) Test chování psa na veřejnosti
Minimální věková hranice u psů malých plemen – do 45 cm kohoutkové výšky – 10 měsíců
Minimální věková hranice u psů vyšších 45 cm kohoutkové výšky – 14 měsíců

5) Výstroj psů, cvičební prostory a pomůcky

- a) Výstroj psů – dle druhu zkoušky – obojek, vodítko, postroj či dečka. Používání ostnatých a elektronických obojků je zakázáno. Pes nesmí mít náhubek, mimo Testu – určuje ZŘ.
- b) Cvičební prostory – dle druhu zkoušky (veřejně přístupné prostory a to interiéry i exteriéry, dopravní prostředky, cvičišť).
- c) Pomůcky – dle druhu zkoušky (slepecká hůl, invalidní vozík, berle, světelné ukazovátko, chodítko, pro aportování - různé předměty denní potřeby, zvěř – viz část III. bod 2 písm. b) ZŘ).

6) Účastník zkoušek

- a) Při zkouškách může vést psa nebo fenu (dále jen pes) pouze psovod, který zná ustanovení zkušebního řádu a je schopen psa zvládnout.
- b) V jeden den smí psovod nastoupit pouze na jednu akci a to maximálně se dvěma psy.
- c) Zkoušek se může zúčastnit budoucí handicapovaný majitel psa, a to jako asistent psovoda.

II. Práva a povinnosti

1) Práva psovoda

- a) Přihlásit se ke zkouškám a zúčastnit se jich.
- b) Obdržet potřebné informace a pokyny týkající se organizace zkoušek a provádění cviků.
- c) Osobně se obracet na rozhodčího s neodkladnými dotazy týkajícími se provádění cviků. V ostatních případech se obracet na rozhodčího, pořadatele nebo pomocníky jen prostřednictvím vedoucího akce.
- d) Obdržet v závěru akce ústní zdůvodnění bodových ztrát a celkové hodnocení výkonu.

- e) Při úspěšně vykonané zkoušce požádat o zapsání výsledku do průkazu původu nebo výkonnostní knížky.

2) Povinnosti psovoda

- a) Znat zkušební řád a řídit se jeho ustanoveními.
- b) Prokázat své členství platným členským průkazem.
- c) Dodržet stanovený termín přihlášky a zaplatit startovné a to i v případě, že se k akci nedostaví. Nemůže-li se z jakéhokoliv důvodu dostavit, musí toto neprodleně sdělit vedoucímu akce.
- d) U zkoušky ZSP – N je psovod povinen nahlásit pořadateli, příp. ved. akce počet a druh speciálních cviků, aby pořadatel mohl zajistit pomůcky.
- e) Plnit po celou dobu akce pokyny rozhodčího, vedoucího akce nebo pořadatele.
- f) Odpovídat za škody způsobené psem, kterého vede v průběhu celé akce.
- g) Dodržovat pravidla veterinární ochrany, platící v místě konání akce a zákon na ochranu zvířat.
- h) Slušně vystupovat po celou dobu akce.
- i) Včas oznámit pořadateli hárání feny.

3) Práva pořadatele

- a) Plánovat speciální zkoušky a žádat o delegaci rozhodčích.
- b) Stanovit výši startovného.
- c) Žádat od psovoda startovné i v případě, že se na akci nedostavil.
- d) V odůvodněných případech odvolat konání zkoušek.
- e) Žádat delegující orgán o náhradní termín v případě, kdy se rozhodčí k akci nedostavil.

4) Povinnosti pořadatele

- a) Zajistit včasné plánování akce a delegaci rozhodčích zasláním přihlášky akce delegujícímu orgánu.
- b) Určit vedoucího akce a pomocníky.
- c) Oznámit nejméně 14 dní předem delegovaným rozhodčím bližší podrobnosti o akci. O těchto skutečnostech informovat včas i psovody.
- d) Uhradit delegovaným rozhodčím, případně i určeným pomocníkům náležitosti dle platných směrnic (posuzované, stravné, cestovné) a to i v případě, kdy došlo k odvolání akce z důvodů klimatických, veterinárních opatření, z vyšší moci, nedostatečného zajištění akce a nekázně psovodů.
- e) Oznámit případné zrušení akce všem účastníkům a delegujícímu orgánu.

5) Práva vedoucího akce

- a) Zastupovat v celém průběhu akce pořadatele.
- b) Zkontrolovat přihlášky psovodů a v odůvodněných případech je odmítnout.

6) Povinnosti vedoucího akce.

- a) Znat zkušební řád a řídit se jeho ustanoveními.
- b) Dbát na to, aby všichni účastníci akce dodržovali ustanovení zkušebního řádu.
- c) Zprostředkovat styk rozhodčího s pomocníky, psovody, asistenty.
Vedoucí zkoušek je zodpovědný za organizaci zkoušek.
- d) Musí zabezpečit nerušený průběh akce a po celou její dobu být k dispozici rozhodčímu.
- e) Vedoucí zkoušek nesmí předvádět na akci žádného psa, ani plnit jiné funkce.
- f) Musí zajistit povolení ke konání akce, výběr odpovídajících prostor pro daný druh zkoušky, potřebný počet odborně způsobilých pomocníků, příslušné pomůcky, zajistit všechny písemné doklady zkoušek a nejméně čtrnáct dní před konáním akce sdělit rozhodčímu místo a začátek akce, popis příjezdu na akci, druhy zkoušek a počet účastníků.
- g) Zajistit zdravotní a veterinární službu.
- h) Vymezit psovodům a divákům místo pro sledování akce a shromaždiště psovodů.
- i) V odůvodněných případech vyloučit nebo odvolat psovoda, pomocníka, případně diváka z akce. Odůvodněnými případy je zejména porušení zákona č. 246/1992 Sb. na ochranu zvířat proti týrání, používání nedovolených pomůcek vůči všem zúčastněným zvířatům, požívání alkoholických nápojů či omamných látek v průběhu akce jejími účastníky, úmyslné a nepřiměřené narušování výkonů přezkušovaného psa.
- j) Zajistit bezpečnost průběhu akce tak, aby nedošlo ke škodám na zdraví nebo majetku účastníků akce nebo třetích osob.
- k) Zajistit prezenci psovodů.
- l) Vyžadovat odevzdání výkonnostních a očkovacích průkazů a předložení platných členských průkazů ke kontrole.
- m) Nezasahovat do odborné činnosti rozhodčího, řídit práci pomocníků, případně asistentů dle pokynů rozhodčího.
- n) Neprozrazovat účastníkům údaje, které vzhledem k regulérnosti akce nemají znát.
- o) Oznamit rozhodčímu, že proti jeho počínání byl vznesen protest a ve smyslu článku 3 /d jej řešit.
- p) Zabezpečit pro rozhodčího, příp. pomocníky vhodný prostor k provádění administrativních úkonů v průběhu akce.
- q) Podepsat výsledkovou listinu, výkonnostní průkaz a potvrzení o vykonané zkoušce.

7) Práva pomocníka a asistenta

- a) Obdržet včas a úplné instrukce k provádění určených úkolů.
- b) Žádat úhradu náležitostí dle směrnic – pouze pomocník

8) Povinnosti pomocníka a asistenta

- a) Znat zkušební řád a řídit se jeho ustanoveními.
- b) Dostavit se včas na akci, být k dispozici vedoucímu akce a plnit přesně úkoly, které dostane od vedoucího akce nebo rozhodčího.
- c) Neprozrazovat účastníkům akce údaje, které vzhledem k regulérnosti akce nemají znát.

- d) Být ukázněný při jednání s rozhodčími, vedoucím akce, psovody, asistenty a s ostatními účastníky akce.

9) Práva rozhodčího

- a) Odmítnout posuzování, pokud prostory, příp. pomocníci a cvičební pomůcky neodpovídají požadavkům dané zkoušky a když po upozornění rozhodčího nedošlo k nápravě
- b) Přerušit nebo nezahájit akci v závažných případech klimatických změn, nekázně účastníků zkoušek či narušení bezpečnosti akce
- c) Odmítnout zapsat zkoušku v případě, kdy došlo k hrubému narušení kázně. Odmítnutí zdůvodnit ve zprávě.
- d) Žádat o opakování cviku, považuje-li to za nutné pro posudek (neplatí pro soutěže)
- e) Neposuzovat dále psovoda a psa, který přímo ohrozí zdraví či život psovoda, pomocníků, asistenta nebo veřejnosti, pes je vůči psovodu výrazně bázlivý
- f) Stanovit po dohodě s vedoucím akce její harmonogram, tj. pořadí posuzování jednotlivých cviků
- g) Podepisovat čestné uznání, certifikáty a diplomy.
- h) Žádat od pořadatele úhradu nákladů podle platných směrnic a to i v případě, že akce nebyla zahájena či dokončena z důvodu nekázně, klimatických podmínek, narušení bezpečnosti, nedostatečného prostorového či materiálového vybavení, nezajištění vhodných pomocníků nebo, když rozhodčí neobdržel včas vyrozumění o nekonání akce

10) Povinnosti rozhodčího

- a) Uvědomit včas delegující orgán o změnách bydliště či zdravotního stavu.
- b) Dodržovat ustanovení zkušebního řádu a metodiku posuzování.
- c) Dostavit se včas na místo konání akce.
- d) Uvědomit bezodkladně delegující orgán a pořadatele akce o důvodech, které mu zabráňují v přijetí delegace.
- e) V případě dohody s pořadatelem o přeložení akce, hlásit toto nejméně 14 dní před nově stanoveným termínem delegujícímu orgánu
- f) Převzít od vedoucího akce všechny potřebné dokladové náležitosti.
- g) Zkontrolovat správnost a úplnost dokumentace. Přesvědčit se o totožnosti psa (u psů s průkazem původu kontrolou tetovacího čísla, apod.) a o splnění podmínek účasti psovodů a psů na akci.
- h) Ověřit po dohodě s vedoucím akce před jejím zahájením vhodnost prostorů, pomůcek a způsobilost pomocníků.
- i) Při zahájení akce informovat její účastníky o harmonogramu.
- j) Po provedeném nástupu účastníků nepřipustit nacvičování cviků ve cvičebních prostorech.
- k) Při ukončení akce vyhodnotit veřejně její průběh, vzít na vědomí příp. protest a tento ihned řešit, nebyl-li již řešen v průběhu akce.
- l) Nepřipustit či vyloučit z akce psovody, kteří porušili ustanovení zkušebního řádu.
- m) Zapsat výsledky a hodnocení:
 - 1) bez ohledu na výsledek zkoušky do výsledkové listiny

- 2) potvrzení o vykonané zkoušce v pěti vyhotoveních – psovod, majitel psa, delegující orgán, pořadatel a úřad v místě, kde bude pes působit.
- n) Zaslát výsledkovou listinu doplněnou o všechny údaje, včetně zprávy o provedené akci a kopie potvrzení o vykonané zkoušce, vše stvrzené svým podpisem a razítkem pořadatele do 14ti dnů delegujícímu orgánu.

III. Metodika a provádění cviků

1) Povelová technika pro činnost psa

Obecně: při posuzování zkoušek speciálního výcviku psů pro zdravotně postižené je nutné vycházet z potřeb dané zkoušky a konkrétního handicapu. Např. asistenční pes, určený pro vozíčkáře, bude cviky poslušnosti provádět vedle invalidního vozíčku. Pes je veden po levé straně psovoda, v případě nutnosti je možné psa vést i na pravé straně, avšak po celou dobu zkoušky – tj. při cvicích poslušnosti i spec. cvicích.

Povely pro jednotlivé cviky nebo jejich části určuje zkušební řád a psovod je povinen je používat. Povely pro činnost psa rozdělujeme na povely zvukové (zkratka Z) a na povely posunkové (zkratka P). Povely dává psovod na pokyn rozhodčího, pokud zkušební řád neurčuje jinak. Opakování povelu, kromě cviků kde to ZŘ výslovně povoluje, snižuje případně anuluje bodové hodnocení. Za opakování povelu se rovněž považuje setrvání psovoda v poloze povelu, různé úkroky, posunky nebo jiné působení na psa. Chválení psa je povoleno po ukončení cviku. Povzbuzování psa ve speciálních cvicích je povoleno. K anulaci cviku dochází buď v součtu chyb nebo z důvodu bázlivosti psa vůči psovodovi při předvádění cviků, při nesplnění cviku, velmi hrubé naskakování a narážení na psovoda – u zkoušek ZCP hodnoceno jako chyba hrubá, nikoliv anulující. K okamžitému odvolání psa ze zkoušky dojde, projeví-li pes agresivitu, kousavost, je neovladatelný, přímo svým chováním a jednáním ohrozí zdraví či život psovoda, asistenta, ostatních účastníků akce či veřejnosti, pes se psovoda výrazně bojí nebo reakce psa vůči střelbě či dalším nárazovým, výrazným a nepříjemným zvukům je příliš plachá a bázlivá, příp. útočná, pes je neovladatelný a pronásleduje zvěř. U zkoušek ZCP se střelba neprovádí, místo střelby se ve speciální části zkoušky provádí různé druhy jiných nárazových a nepříjemných zvuků. U Testu chování psa na veřejnosti se střelba neprovádí, posuzují se reakce psa vůči prostředí a frekvenci.

Pro úspěšné splnění každé zkoušky (vyjma spec. části zkoušky ZCP a Testu chování psa na veřejnosti, kde je hodnocení prospěl....., splnil-nesplnil) je nutné splnění alespoň 70% bodového limitu.

Povely pro činnost psa.
Poslušnost

Název cviku	Povel zvukový	Povel posunkový
Přivolání s usednutím před psovoda nebo s připojením k noze psovoda	Volno - Ke mně, k noze	Zatleskání, ponechání obou rukou před tělem psovoda, dlaněmi ke psu. Lehký úder levou rukou na levé stehno nebo na kolo vozíku
Přivolání psa od zvěře	Volno – Ke mně, k noze	Zatleskání, ponechání obou rukou před tělem psovoda, dlaněmi ke psu. Lehký úder levou rukou na levé stehno nebo na kolo vozíku
Polohy psa při klidu vedle psovoda	Lehni,	Mávnout levou nebo pravou rukou nad hlavou a trupem psa, zepředu dozadu nebo odzadu dopředu směrem k zemi
	Sedni	Lehký úder levou rukou na levé stehno nebo poklepání na kolo vozíku
Polohy psa při klidu před psovodem	Lehni	Ze vzpažení mávnout pravou

		nebo levou rukou a ukázání k zemi
	Sedni	Předpažit pravou nebo levou paži do výše oka dlaní vpřed
Ovladatelnost na vodítku za pohybu	K noze U zk. ZAP-V – couvej, zpět, doleva, vpravo, apod.	Lehký úder levou rukou na levé stehno nebo poklepání na kolo vozíku
Ovladatelnost na vodítku za klidu – na místě	K noze U zk. ZAP-V – couvej, zpět, doleva, vpravo, apod.	Lehký úder levou rukou na levé stehno nebo poklepání na kolo vozíku
Průchod skupinou osob	K noze	Lehký úder levou rukou na levé stehno nebo poklepání na kolo vozíku
Aport	Aport , přines , podej, pusť, dej	Ukázání rukou ve směru předmětu, zatleskání natažení dlaní proti psu , ukázání na předmět světelným ukazovátkem
Ponechání psa na místě . dlouhodobé odložení	Zůstaň	Mírné přiložení pravé či levé ruky před čenich psa
Lhostejnost psa vůči zvěři		
Klid psa vůči střelbě či jiným nárazovým, nepříjemným a výrazným zvukům		
Chování psa krátkodobě uvázaného a ponechaného o samotě	Zůstaň nebo čekej	Mírné přiložení pravé či levé ruky před čenich psa
Pochvala psa	Hodný, dobře apod.	Pohlazení poplácání
Zákaz nebo přerušení nežádoucí činnosti	Fuj nesmíš, ne	Mírné trhnutí

	apod.	vodítkem
Volný pohyb psa	Volno	Ukázání pravé nebo levé paže směrem dopředu

Speciální cviky
Zkouška vodícího psa

Zahájení chůze	Vpřed	Ukázání slepeckou holí ve směru chůze
Zrychlení, zpomalení a přerušování chůze		
Zrychlení chůze	Kupředu, jdeme apod.	Zrychlení chůze
Zpomalení chůze	Pomalu	Zpomalení chůze
Přerušování chůze	Stůj	Zastavení
Odbočení vlevo	Doleva	Ukázání slepeckou holí ve směru chůze
Odbočení vpravo	Vpravo	Ukázání slepeckou holí ve směru chůze
Lhostejnost ke sluchovým, zrakovým a čichovým vjemům	Fuj, nesmíš, ne	Mírné trhnutí vodítkem nebo zatažení za vodič
Překážky zprava	Vpřed	Ukázání slepeckou holí ve směru chůze a ohmatání překážky holí
Překážky zleva	Vpřed	Ukázání slepeckou holí ve směru chůze a ohmatání překážky holí
Překážky pohyblivé	Vpřed	Ukázání slepeckou holí ve směru chůze a ohmatání překážky holí
Překážky vysoké	Vpřed	Ukázání slepeckou holí ve směru chůze a ohmatání

		překážky holí
Udržení směru a pravidelného tempa chůze	Vpřed	
Převedení přes vozovku	Převed', vpřed	Ukázání slepeckou holí ve směru chůze
Vyvedení z nepřehledné situace	Vyved', zpět	
Vyhledání zastávky, nástup, výstup a zaujmutí místa v dopravním prostředku Nástup a výstup do a z dopravního prostředku a nalezení zastávky	Zastávka, hledej zastávku, vpřed, dveře, hledej dveře	Ukázání slepeckou holí ve směru chůze
Zaujmutí místa	Místo, hledej místo	
Nalezení, označení a jízda po eskalátoru	Eskalátor, jedeme – schody apod.	
Nalezení a označení chodníku	Chodník, hledej chodník	
Nalezení a označení schodů	Schody, hledej schody	
Nalezení a označení přechodu pro chodce (zebra), příp. semaforu	Přechod, hledej přechod	
Nalezení a označení dveří	Dveře, hledej dveře	
Nalezení krajnice, udržení a vedení po krajnici silnice	Kraj, vpřed, jdi na kraj	Ukázání slepeckou holí ve směru chůze, ověření krajnice slep. holí
Chování psa v interiéru a vyhledání místa (k sezení, pultu, přepážky, pokladny, výtahu apod.)	Místo, hledej místo, přepážka, lavička, pult, apod.	

Speciální cviky

Zkouška signálního psa pro neslyšící

ZSP –N – po upozornění na zvuk		Rozpažení rukou , ukázání - mávnutí rukou(rukama) před sebe a následování psa
--------------------------------	--	---

Speciální cviky

Zkouška asistenčního psa pro vozíčkáře

ZAP – V		
Podávání různých předmětů	Podej, přines a případně pojmenování požadovaného předmětu	Ukázání rukou nebo světelným ukazovátkem
Otevírání dveří	Dveře, otevři	Ukázání na dveře
Zavírání dveří	Dveře, zavři	Ukázání na dveře
Rozsvěcení a zhasínání světla	Světlo, rozsviť, zhasni	Ukázání rukou nebo světelným ukazovátkem
Otevírání, příp. zavírání zásuvek, lednice, skříněk, pračky, apod.	Otevři, zavři a pojmenování dotyčného předmětu	Ukázání rukou nebo světelným ukazovátkem
Pomoc při svlékání a oblékání, příp. – rozvazování tkaniček u bot	Podej přines , sundej,táhni, drž,rozvaž, atp. a pojmenování požadované věci apod.	Ukázání rukou nebo světelným ukazovátkem
Vyndávání věcí (z lednice, skřínky, zásuvky apod.)	Přines, podej vyndej	Ukázání rukou nebo světelným ukazovátkem
Odnášení věcí (druhé osobě, do koše apod.)	Odnes, koš apod.	Ukázání rukou nebo světelným ukazovátkem
Opora při vstávání	Stůj, zůstaň	Vložit pravou nebo levou ruku před čenich psa
Nalezení a přinesení ztracených věcí ve volném prostoru	Hledej, přines, podej, apod.	Ukázání rukou do prostoru, příp. směrem, kde má pes hledat
Pomoc při zvedání psů z vozíku, postele, ze země, při manipulaci s inv. vozíčkem, apod.	Zaber, drž, táhni, apod.	Ukázání předmětu, za který má pes zatáhnout
Podávání od druhé osoby	Podej pánovi (paničce), přines pánovi (paničce)	Ukázání rukou
Zvednutí ruky, nohy nebo hlavy	Ruka, noha, hlava	

Speciální cviky

Zkouška signálního psa – záchvaty – epilepsie, diabetes, ad.

ZSP – Z		
Označení psovoda v interiéru a exteriéru a přivolání pomoci	.	Povely od pomocníka/ů při poskytování první pomoci

2) Cviky poslušnosti - obecně

Platí pro všechny druhy zkoušek: při posuzování poslušnosti psů na speciálních zkouškách pro tělesně handicapované je nutné vycházet z požadavku, aby pes byl plně ovladatelným ve všech situacích a v jakémkoli prostředí. Cviky poslušnosti jsou pro všechny druhy zkoušek shodné, pouze je nutné přihlížet ke specifickým podmínkám zkoušky.

Hodnocení poslušnosti: chyby psů lze rozdělit jako drobné, střední, hrubé a anulující. Mezi drobné chyby (ztráta 1 – 2 body) lze počítat pomalé provádění cviků, nepřesné zařazování psa před nebo vedle psovoda, mírné překusování předmětů při aportování, lehání či sedání psa na kýtu, šikmé provádění cviků, nepředsednutí psa při přivolání s předsednutím – u zkoušek ZAP – V není chybou, provedení cviku na druhý povel, neusednutí při zařazení k noze, změna polohy při dlouhodobém odložení. Do středních chyb (ztráta 3 – 5 bodů) řadíme: provedení cviku až po třetím povelu, mírné naskakování na psovoda, válení se psa na zádech, nezařazení psa z předsednutí k noze, překusování aportovaných předmětů, hraní si s aportem, opakovaný povel k setrvání psa při dlouhodobém odložení či vzdálení se psa do 3 metrů, mírná fyzická pomoc ze strany psovoda. Mezi hrubé chyby (ztráta 6 – 9 bodů) patří: výrazné naskakování na psovoda, bázlivost psa při předvádění cviků, nepřinesení aportovaného předmětu – pouze u zkoušek ZAP – V je při nepřinesení aportu anulace cviku, vzdálení se psa z dlouhodobého odložení na 3 – 5 metrů. K anulaci dochází buď v součtu chyb nebo při nesplnění cviku.

a) Přivolání psa

cílem cviku je, aby pes na povel psovoda zanechal dosavadní činnosti a okamžitě přiběhl na zavolání. V průběhu celé zkoušky – platí pro všechny druhy zkoušek - nepřijde-li pes ani po třetím povelu, je ze zkoušky odvolán. Na pokyn rozhodčího odepne psovod psa z vodítka a dá mu povel „volno“. Pes by se měl od psovoda vzdálit alespoň na 5 metrů. Na další pokyn rozhodčího psovod psa přivolá. Podle volby psovoda pes přibíhá buď na povel „ke mně“ a usedá před psovoda, nebo na povel „k noze“ se pes zařadí k noze psovoda. Psovod si může po přivolání na povel „ke mně“ připnout psa na vodítko a poté se pes na další povel „k noze“ zařadí vedle nohy psovoda. Způsob přivolání oznamuje psovod rozhodčímu před započítáním cviku. Přivolání se provádí dle druhu zkoušky v reálném prostředí, na místech, kde není ohrožena bezpečnost psa ani nikoho dalšího – park, pěší zóny, apod., za přítomnosti rušivých vlivů – ostatní psi, lidé, hrající si děti, cyklisté, běžci, vozíčkáři, lidé o berlích, atp.

b) Přivolání psa od zvěře

U všech druhů zkoušek se provádí také druhé přezkoušení přivolání a to přivolání od zvěře. Přezkoušení se provádí v místech, kde psovi ani nikomu dalšímu nehrozí nebezpečí úrazu – cvičiště, pole, les, zahrada, apod. Psovod na pokyn rozhodčího odpoutá psa

z vodítka a dá mu povel „volno“. Jakmile se pes vzdálí od psovoda alespoň na 5 metrů a podívá se směrem, kde je umístěna „zvěř“, tato „vyběhne“. Pro upoutání psa na směr zvěře lze použít pomoci – pohyb člověka, zapraskání větvičkou. „Zvěř“ je přivázána na min. 10 metrů dlouhé šňůře, jejíž konec ovládá pomocník nebo automatický ovladač. Dále tento cvik probíhá stejně jako v bodě 1/a). Místo živé zvěře lze použít atrapu - bažanta, zajíce, kočky, kůži ze zvěře, plyšovou hračku s pachem zvěře, atp. V případě použití živé zvěře je možno tuto použít pouze v souladu s ustanovením zákona č. 246/1992 Sb. na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, zejm. s ustanoveními § 4. Je nutné zabezpečit, aby nedošlo k přímému kontaktu mezi zvěří a přezkušovaným psem, aby zvíře nebylo vystaveno stresu a nebyla mu způsobena žádná újma. Je možné použít pouze zvíře v dospělém věku (kočka, králík, drůbež), které je navykklé na přítomnost psů a zabezpečit pro ně pohodu, ochranu jejich zdraví a bezpečnost. Zvíře musí být v průběhu akce zabezpečeno v typizované a dostatečně velké kleci, musí mít zabezpečeno v průběhu celé akce dostatek napájení, krmení a hygieny. Nesmí být použito samic ve druhé polovině březosti a samic kojících. Je nutné si uvědomit, že handicapovaný člověk nemůže žít se psem, který honí zvěř. Takovýto pes není jeho spolehlivým pomocníkem, neboť v situaci, kdy uteče za zvěří nemůže postižený dělat vůbec nic, zůstává sám, např. v lese, bez možnosti se dovolat pomoci. Např. u postižených epilepsií může takovéto rozrušení vést k okamžitému zhoršení zdravotního stavu. Proto je nutná absolutní nevšímavost těchto psů vůči zvěři. U zkoušek canisterapeutických psů zase může dojít k situaci, kdy v zařízení, kam má pes docházet mají kočku, slepice, morče, či jiná domácí zvířata a je nepřípustné, aby pes, který má pomáhat léčit, honil, napadal, příp. zakusoval ostatní zvířata. U zkoušek ZAP – V, ZSP – N, ZSP – Z, ZCP je přípustné, aby pes projevil o zvěř mírný zájem, ale musí být okamžitě ovladatelný a na zavolání se okamžitě vrátit zpět k psovodovi. U zkoušek ZVP znamená pronásledování zvěře psem okamžité odvolání psa ze zkoušky – je nutné brát v úvahu, že pes je určen pro nevidomého, či těžce zrakově postiženého člověka, který nemůže psa v těchto situacích vůbec ovládat, neboť jeho reakce včas nevidí.

c) Ovladatelnost na vodítku za pohybu

Cílem cviku je, aby pes následoval psovoda při chůzi či jízdě na vozíku, při změnách tempa a směru chůze a obratech na místě. Obrat „čelem vzad“ lze provádět na pravou i levou stranu. U zkoušky ZAP-V se přezkušuje i couvání psa podél vozíku. Při zastavení pes na povel usedá k noze psovoda.

d) Ovladatelnost na vodítku za klidu - na místě

Cílem cviku je, aby pes následoval psovoda při obratech a změně směru za klidu - na místě. Obrat „čelem vzad“ lze provádět na pravou i levou stranu, při obratech na místě u vozíčku není neusednutí psa chybou.

Polohy psa v klidu vedle psovoda nebo před psovodem

Cvik sleduje možnost psovoda povelům usměrnit psa do polohy sedni nebo lehni. Mimo zkoušky ZVP a ZCP je na volbě psovoda zda bude cviky provádět u nohy (vozíku) nebo před sebou. Tuto skutečnost musí oznámit rozhodčímu před zahájením cviku..

e) Průchod skupinou osob

Cílem cviku je prověřit, že se pes nebude chovat ke skupině osob bázlivě či agresivně, nebude skupinu obtěžovat a bude ochotně následovat psovoda v chůzi. Skupinou prochází psovod se psem v těsném kontaktu, se zastavením, podáním si ruky, pohlazením psa.

e) Aport.

Provedení cviku se dělí do čtyř částí: odhození předmětu, vyslání psa k přinesení předmětu, odebrání předmětu, připnutí psa na vodítka a usednutí psa k noze psovoda. Předmět je nutno odhodit nejméně do vzdálenosti 5 kroků, při odhazování předmětu může držet psovod psa za obojek, na povel pes vybíhá nejkratším směrem k předmětu a po

uchopení se s předmětem stejnou cestou vrací k psovodovi. Pes usedne s předmětem před psovoda – u zkoušky ZAP-V může zůstat stát nebo předmět odevzdat ze strany vozíku. Na povel odevzdá psovodovi předmět, a na další povel se zařazuje k noze (k vozíku). Před zařazením psa vedle psovoda ho může psovod připoutat na vodítko.

Předmětem pro aportování může být jakýkoliv předmět kromě potravy (část výstroje psa, předměty denní potřeby, hračka apod.)

f) Dlouhodobé odložení

účelem cviku je, aby psovod mohl ponechat psa na určeném místě po určitou dobu, aniž by pes místo opustil. Pes po dobu odložení nemá vstávat, sedat si válet se štěkat, popolézat nebo popocházet.. Umístění psovoda je cca 15 kroků..

g) Lhostejnost psa vůči zvěři

h) Klid psa při střelbě a jiných nárazových zvucích

Ráže použité pistole 6 až 9 mm. Střelba se provádí při cviku ovladatelnost na vodítko za pohybu. U zkoušky ZCP se střelba neprovádí, je zde nahrazena „reakcí psa na rušivé vlivy a jiné nárazové zvuky“. Klid psa vůči střelbě a jiným nárazovým zvukům se hodnotí po celou dobu trvání zkoušky. Pes má být po výstřelu klidný a nesmí se dát rušit v požadované činnosti. Pokud pes po výstřelu (či jiném zvuku) projeví výraznou bázlivost nebo agresivitu, je nutno jej ze zkoušky odvolat.

i) Chování psa krátkodobě přivázaného a ponechaného o samotě – se provádí v místech s pohybem osob (možno i pomocníků). Rozhodčí určí psovodovi místo, kde uváže psa na vodítko, max. 2m dlouhé a odchází do úkrytu vzdáleného minimálně 20 kroků. Pes může být v jakékoliv poloze. Po cca jedné minutě od doby, kdy psovod zašel do úkrytu přejde v těsné blízkosti od psa skupina hlasitě se bavících osob a po dalších cca 30 vteřinách přejde v těsné vzdálenosti kolem uvázaného psa pomocník se psem. U zkoušky ZCP ještě prochází v těsné vzdálenosti od psa osoby s berlemi, slepeckou holí, na vozíku a hrající si děti (kolo, koloběžka, kolečkové brusle apod. Na závěr se u zkoušky ZCP přiblíží ke psu pomocník s rozevřeným deštníkem a psa pohladí. Uvázaný pes se musí chovat klidně nemá štěkat a na osoby ani na psa nesmí útočit..

3) Speciální cviky – obecně

Platí pro všechny druhy zkoušek: chování psa a vystupování psovoda je posuzováno po celou dobu zkoušky, i mezi prováděním jednotlivých disciplin. Jakékoliv agresivní chování psa, nezvladatelná bázlivost psa či neúměrný strach z psovoda nebo nekorektní vystupování psovoda vůči všem účastníkům zkoušek nebo veřejnosti je důvodem pro okamžité vyloučení psovoda ze zkoušky.

Chyby a jejich hodnocení –

Drobná chyba – ztráta 1 až 2 body
Střední chyba – ztráta 3 až 5 bodů
Hrubá chyba - ztráta 6 až 9 bodů

K anulaci dochází buď v součtu chyb nebo pro nesplnění cviku.

Speciální cviky – Zkouška vodícího psa pro nevidomé

Obecně – při speciální části zkoušky je pes opatřen vodícím postrojem s vodičem – nepevným či pevným, obojkem, příp. vodítkem – ponecháno na vůli psovoda. Pouze při nastupování do vlaku s vysokými schody musí být použito vodítka pro bezpečný nástup i výstup. Psovod provádí speciální část zkoušky tzv. naslepo, tzn., že má nasazené na očích zaslepené brýle nebo neprůhledné klapky. Jejich nasazení a sundání určuje rozhodčí.

Psovod nesmí v celé speciální části zkoušky psa ovlivňovat škubáním za vodič, příp. vodítko. Při takovémto přímém ovlivňování psa je jednou upozorněn rozhodčím, při druhém upozornění je ze zkoušky diskvalifikován. Povel pro činnost dává rozhodčí, příp. vedoucí zkoušky, zkouškovou trasu vybírá, po dohodě s vedoucím akce rozhodčí. Trasa musí být volena tak, aby obsahovala všechny podstatné části zkoušky a důkladně prověřila vycvičenost a samostatnost psa. Z dopravních prostředků musí být použity minimálně dva, a to s ohledem na budoucí činnost psa. Dopr. prostředky určuje, po dohodě s vedoucím akce rozhodčí.

- a) Zahájení chůze - cílem cviku je, aby pes na povel psovoda samostatně, s plynulým tahem na vodič vykročil vpřed požadovaným směrem. Délka vodiče určuje vzdálenost mezi psovodem a psem, přičemž pes jde mírně vpředu, aby mohl bezpečně označovat překážky. Povelu se používá vždy, když je chůze přerušena. Při převádění přes vozovku je možno použít také povelu převed', při označení např. chodníku lze použít přímo povelu pro požadovaný směr nebo úkon, možno spojit s povelu vpřed. Chybou je pomalé, váhavé vykročení psa, nutnost použití více povelů, nebo naopak příliš rychlý, trhavý pohyb. Hrubou chybou je vykročení psa, které má za následek hrubé trhnutí vodičem, které ohrožuje bezpečnost psovoda.
- b) Zrychlení, zpomalení a přerušování chůze – cvik ve svém souhrnu sleduje možnost psovoda usměrnit rychlost chůze jeho momentálním potřebám. Zrychlení lze využít např. pro bezpečnější přecházení silnice, zpomalení při procházení obchodů, často se používá, když majitel potřebuje pomalejší pohyb pro lepší orientaci. Na povel stůj má pes okamžitě reagovat přerušováním chůze – povelu se využívá vždy, když majitel potřebuje zastavit, např. zvedá mobilní telefon, vydání kapesníku, rukavic, apod. Při zrychlení, zpomalení a zastavení reaguje pes i na pohyb psovoda – není chybou. Drobnou chybou je, jestliže pes na povel stůj ihned reaguje, ale v jiné poloze – sedí, leží. Střední chybou je, když psovod psa nutí ke změně rytmu či zastavení taháním za vodič nebo vodítko. Hrubou chybou je, jestliže pes vůbec nereaguje, nezmění tempo, nezastavuje.
- c) Odbočení vlevo a vpravo – jsou cviky, které přímo ovlivňují pohyb nevidomého se psem. Používají se vždy při změně směru chůze. Pes musí na povel v nejbližším možném a bezpečném místě zabočit požadovaným směrem, jestliže to dovolují podmínky a pokračovat plynule v chůzi. Chybou není opakování povelu při vyhledávání nejbližší odbočky. Chybou je, když pes neodbočí na vhodném místě a je nutné použít více povelů. Zde je ovšem nutné brát zřetel na samostatnou činnost psa. Hrubou chybou je opakované nereagování na povel k odbočení a prudké trhání vodičem.
- d) Lhostejnost ke sluchovým, zrakovým a čichovým vjemům – vodící pes v postroji se musí na svou práci plně koncentrovat. Je nežádoucí, aby nervózně reagoval na zvuky vyplývající z běžného provozu, aby cokoliv očichával nebo požíral, aby reagoval na okoljdoucí osoby, psy nebo zvěř a v případě nenadálé situace by měl zůstat klidný a vyrovnaný. Chybou je opakované ovlivňování povelu „fuj“ nebo mírným trhnutím vodítka. Hrubou chybou je nechá-li se pes jakýmkoliv podnětem ovlivnit a trvá mu delší dobu, než je schopen pokračovat v chůzi.
- e) Překážky zprava, zleva, pohyblivé a vysoké - jsou cviky, které přímo ovlivňují pohyb nevidomého se psem. Účelem cviku je bezpečný pohyb nevidomého v provozu. Pes musí překážky míjet tak, aby mezi psovodem a překážkou byl dostatečný odstup pro bezpečný průchod. Pes musí míjet nebo označit překážky, které se nachází až do výše hlavy psovoda. Překážky, které nelze obejít označí pes

zastavením. Není chybou, jestliže pes při míjení překážky na ni upozorní změnou tempa tak, aby si psovod mohl ověřit holí o jakou překážku se jedná. Mezi překážky patří také výkopy, hluboké kaluže, předměty ležící na zemi, lešení, závory apod. Pohyblivými překážkami se rozumí chodci, kola, dětské kočárky apod. Chybou je příliš velké obcházení překážek a zbytečné zastavování. Hrubou chybou je lehký kontakt psovoda s překážkou. Vylučující chybou je přímé navedení psovoda do překážky.

- f) Udržení směru a pravidelného tempa chůze – při vedení nevidomého má pes udržovat daný směr a tempo chůze, nemá chůzi zrychlovat ani zpomalovat, měnit směr, nemá-li k tomu závažný důvod (vyhýbání překážek apod.) Nutno brát v úvahu v jaké frekvenci se pes pohybuje a zda mu množství chodců nebrání v normální chůzi. Chybou je mírné odchýlení od směru a mírná změna tempa. Hrubou chybou je bezdůvodné měnění směru a tempa chůze.
- g) Převedení přes vozovku – cílem cviku je, aby pes na povel „převěď“ nebo „vpřed“ bezpečně, nejkratším a kolmým směrem převedl psovoda přes vozovku. Šikmé převádění není chybou, jestliže se na druhé straně vozovky nachází překážka – zaparkované auto, výkop apod. Chybou je bezdůvodné zpomalení tempa a opakování povelu. Hrubou chybou je neopodstatněné šikmé převádění. Vylučující chybou je nepřevedení z jedné strany na druhou – pes pokračuje v chůzi vozovkou, zastavování a odmítání pokračovat v chůzi.
- h) Vyvedení z nepřehledné situace – povelu „vyved“ „, nebo „zpět“ se využívá, když se psovod se psem dostanou do situace, že nelze pokračovat v chůzi přímým směrem nebo při vyvádění z obchodních domů, nádraží, úřadů a nepřehledných situací, nebo když nevidomý ztratí orientaci. Pes musí psovoda vyvést z interiérů ke dveřím, obejít překážku a vrátit se zpět na původní trasu. Chybou je příliš váhavé provádění, časté opakování více povelů. Hrubou chybou jsou opakované a zdlouhavé pokusy psa o nalezení cesty, přičemž pes situaci zdárně vyřeší. Anulující chybou je nenalezení cesty ani na několik pokusů. Při posuzování se musí brát v úvahu obtížnost a složitost situace, kterou má pes řešit.
- i) Nástup, výstup a zaujmutí místa v dopr. prostředku – na povel „dveře“ pes vyhledává možnost nastoupení dle druhu dopr. prostředku. Bus, tramvaj, trolejbus – pes nastupuje zpravidla do prvních dveří za řidičem, v metru nastupuje do nejbližších dveří s označením mezery mezi nástupištěm a vlakem. V tramvaji pes zaujme vyhrazené místo za řidičem, v autobusu, trolejbusu a metru po nastoupení pes vyhledá první možné místo k sezení či volný prostor pro stání. Po vyhledání nejbližších dveří vlaku pes nastupuje v případě nízkopodlažního vlaku stejně jako v metru, u vlaku s vysokými schody nastupuje pes na povel „hop“ nebo „vpřed“ jako první, na povel „lehni“ po naskočení do vlaku ulehá a čeká na nastoupení psovoda. Potom pes vyhledává na povel volné místo k sezení. Výstup z dopr. prostředků – tramvaj, autobus, trolejbus – na povel „dveře“ pes nachází nejbližší dveře, označuje schody a klidně stojí, dokud dopr. prostředek nezastaví. Na další povel „vpřed“ vystupuje. V metru a nízkopodlažním vlaku pes označí dveře a po povelu „vpřed“ vystoupí s označením mezery mezi vlakem a nástupištěm. U vlaku s vysokými schody pes označí dveře, po jejich otevření na povel „lehni“ ulehá, první vystupuje psovod a poté psa přivolá. Při vystupování i nastupování do i z vlaku s vysokými schody má psovod psa na vodítku a to z důvodu bezpečnosti psa i nevidomého. Vodítko má délku cca 2 metry. Chybou je váhavé, bezdůvodně pomalé provádění cviku, opakované povelů, nejistota. Hrubou chybou je zbrklé nastupování, vystupování i vyhledávání místa a nastupování i vystupování bez

- povelu. Anulující chybou je vystupování či nastupování, které bezprostředně ohrožuje bezpečnost psůvoda nebo okolí – pes vyskakuje a tím strhává psůvoda.
- j) Nalezení a označení chodníku – cílem cviku je, aby pes na povel dokázal nalézt chodník a označit jeho okraj a to, jak směrem do vozovky, tak i opačně. Nalezení chodníku – využívá se v situacích, kdy pes převádí přes vozovku a na protilehlé straně jsou překážky, protilehlá strana chodníku je ve tvaru „T“, nalézá chodník při přecházení širokého náměstí, po obejití překážky se vrací na chodník apod. Chybou je váhavý, pomalejší postup psa, opakované povely. Hrubou chybou je nenalezení chodníku nejkratší možnou cestou. Anulující chybou je nenalezení chodníku, kdy pes zůstává stát uprostřed vozovky, nebo se pes vrací zpět. Označení chodníku - pes musí zastavením, bez povelu a ovlivňování psůvodem označit okraj chodníku a to i bezbariérového. Až na další povel může pokračovat v chůzi. Není chybou, jestliže pes před okrajem chodníku směrem do vozovky začne mírně zpomalovat. Označování chodníku směrem do vozovky je jedním z nejdůležitějších cviků pro bezpečnost nevidomého. Označování chodníku směrem z vozovky pes provádí tak, že předníma nohama zastavuje na obrubníku. Označení obrubníku zastavením pod jeho okrajem lze považovat za lehkou chybu. Chybou je zpomalování psa ve velké vzdálenosti od chodníku, zejm. směrem z vozovky, příliš váhavý postup psůvoda při docházení k okraji chodníku. Hrubou chybou je pozdní zastavení chodníku, označení chodníku směrem do vozovky zastavením předníma nohama ve vozovce. Vylučující chybou je neoznačení chodníku – pes vůbec nereaguje a bez váhání vstupuje do vozovky, čímž bezprostředně ohrožuje život nevidomého.
- k) Nalezení a označení schodů – cílem cviku je, aby pes dokázal na povel najít a označit schody a to jak směrem nahoru tak i dolů. Nalezené schody pes označuje směrem nahoru zastavením předníma nohama na prvním schodu nebo pod prvním schodem. Označení musí vždy provádět stejně. Označení začátku schodů směrem dolů provádí pes vždy zastavením nad prvním schodem. Označení konce schodů oběma směry provádí pes zastavením na posledním schodu. Chybou je pomalý a váhavý postup psa při nalézání i chůzi po schodech, opakované povely pro vyhledání i chůzi, bezdůvodné zastavování, chůze po schodech není plynulá, označení schodů směrem nahoru pes provádí pouze zpomalením chůze. Hrubou chybou je neoznačení schodů směrem nahoru a neoznačení konce schodů oběma směry. Anulující chybou je neoznačení schodů směrem dolů.
- l) Nalezení a označení eskalátoru – na povel „eskalátor“ – „jedeme schody“ – pes nalézá a zastavením označuje jedoucí schody a na povel „vpřed“ nastupuje a zůstává klidně stát. Na konci schodů plynulým tempem vystupuje spolu s psůvodem a pokračuje v chůzi. Není chybou, jestliže na povel „hop“ je pes naučen na konci schodů „vyskočit“ tak, aby nedošlo k poranění jeho drápeků, ale chybné je, jestliže při vyskakování trhá vodičem. Drobnou chybou je, jestliže pes označí schody pouze změnou tempa. Chybou je popocházení psa na schodech, nervozita a nejistota psa. Hrubou chybou je neopatrné nastupování a vystupování, bázlivost, obtěžování psůvoda i okolí. Anulující chybou je nesplnění cviku.
- m) Nalezení a označení přechodu pro chodce, příp. semaforu se zvukovým tlačítkem – cílem cviku je bezpečný přechod psůvoda přes vozovku. Na povel „hledej přechod“ pes vyhledá a označí nejbližší přechod pro chodce, označený tzv. zebrou nebo zvuk. tlačítkem. Chybou je nechotné, váhavé vyhledávání, nepřesvědčivé označování, opakování povelu pro vyhledání. Hrubou chybou je použití více povelů pro vyhledání. Anulující chybou je nesplnění cviku.

- n) Nalezení a označení dveří – na povel „dveře“ pes nalézá nejbližší dveře a to jak v exteriéru, tak i v interiéru. Povel „dveře“ , příp. „hledej dveře“ lze kombinovat s povely „vpravo – doleva“, podle strany, na které se dveře nacházejí. Pes označuje dveře zastavením tak, že jeho hlava směřuje ke klice dveří. Při posuzování se musí brát v úvahu, o jaký typ dveří se jedná – např. prosklené dveře ve skleněné stěně mohou být pro psa velmi obtížné pro nalezení. Není chybou, jestliže pes otevřené, široké dveře projde bez označení. Úzké dveře pes musí označit alespoň zpomalením chůze. Drobnou chybou je, jestliže hlava psa nesměřuje ke klice, skákání psa na dveře. Chybou je váhavé, neochotné nalézání, opakovaný povel. Hrubou chybou je opakování více povelů. Anulující chybou je nesplnění cviku.
- o) Nalezení a označení zastávky, lavičky – smyslem cviku je, aby pes vyhledal a označil zastávku, lavičku k sezení. Na povel „zastávka“ – „hledej zastávku“ pes nalézá a zastavením označuje sloupek zastávky, čekárnu. Na povel „lavička“ – „hledej lavičku – místo“ pes nalézá volné místo k sezení. Dle situace lze přidat povel pro směr – vpravo-doleva. Není chybou označení naskočením na sloupek či lavičku. Chybou je neochotné, váhavé vyhledávání, nepřesvědčivé označování, opakování povelu pro vyhledání. Hrubou chybou je použití více povelů pro vyhledání. Anulující chybou je nenalezení zastávky.
- p) Nalezení krajnice, udržení a vedení po krajnici silnice – smyslem cviku je bezpečný pohyb po vozovce, tam kde není chodník. Na povel „kraj“ pes vyhledá levý kraj vozovky, pokračuje po krajnici v chůzi, tak aby neohrozil zdraví nevidomého. Jestliže se při krajnici nachází překážka, pes se musí po jejím obejití na krajnici vrátit. Opakování povelu při delší chůzi po krajnici není chybou, zrovna tak není chybou, jestliže si psovod občas holí ověřit, že jde skutečně po kraji vozovky. Chybou je příliš časté ověřování holí k udržení psa pro plynulou chůzi po krajnici. Hrubou chybou je bezdůvodné mírné a časté odchylování od krajnice, po obejití překážky vracení se na krajnici až na fyzickou pomoc ze strany psovoda. Vylučující chybou je bezdůvodné zavedení psovoda do vozovky.
- q) Chování psa v interiéru a vyhledávání místa (k sezení, pultu, přepážky, pokladny, výtahu apod.). Posuzuje se zde celkové chování psa, které má být klidné, vyrovnané, pes se má v interiéru chovat sebevědomě a ukázněně a na povel najít určené místo. Chybou je opakování povelu pro vyhledání, drobná neukázněnost. Hrubou chybou je jakákoliv neukázněnost psa, obtěžování (i hlasitým projevem), nenalezení požadovaného místa. Anulující chybou je neustálé obtěžování okolí, nemožnost psa ukáznit, bázlivost a silná nejistota.

Zkouška signálního psa pro neslyšící

Obecně – ve speciální části zkoušky je pes opatřen dečkou či postrojem s označením. Poslušnost má stejnou náplň, jako ostatní zkoušky, s tím rozdílem, že je použito pouze posunkových povelů. Jako zvukové povely při poslušnosti lze použít pouze píšťalku, tlesknutí apod. V průběhu celé zkoušky nesmí psovod ovlivňovat psa hlasem. Ve speciální části pes předvede samostatnou práci při značení minimálně pěti zvuků – předem nahlášených psovodem rozhodčímu. Pořadí cviků určuje rozhodčí, zrovna tak určuje dobu mezi přípravou cviku a jeho provedením (alespoň tři minuty), či zda dveře místnosti jsou otevřené nebo zavřené. Dobu i otevření dveří je dobré měnit. Domovní dveře jsou zavřené vždy. Během provádění speciálních cviků v interiéru je pes vždy volně puštěný v místnosti s psovodem, nebo leží na určeném místě. Tělesný kontakt je strkání

čenichem, packou, může být i olíznutím, příp. výskokem předníma nohama a u malých plemen může pes vyskočit na lůžko nebo na klín celý. S psovodem je v místnosti rozhodčí, vedoucí akce, či jiný pomocník, max. však tři osoby, včetně psovoda. Při značení budíku může též rozhodčí psa posuzovat, pokud to dovolují podmínky z vedlejší místnosti nebo oknem. Další přítomné osoby nesmí psa ovlivňovat v činnosti, musí se chovat jako běžní členové rodiny. Drobnou chybou je opožděná reakce psa na zvuk, mimo cvik d) a g), kde opožděné značení je chybou hrubou. Střední chybou je pozdní značení zvuků, malý důraz v značení tělesným kontaktem nebo naopak příliš hrubý projev psa, u cviku h) váhavé zastavení. Hrubou chybou je velmi pozdní a váhavé značení, rychlá reakce psa na zvuk, po které následuje dohledání zvuku až na více povelů psovoda. Anulující chybou je nesplnění cviku.

Speciální cviky:

- a) Značení budíku – cílem cviku je, aby byl pes schopen psovoda vzbudit vždy, když zazvoní budík. Psovod leží na lůžku a předstírá spánek, pes se volně pohybuje ve stejné místnosti, zvoní budík, pes přibíhá k psovodovi a tělesným kontaktem psovoda budí.
- b) Značení domovního zvonku – cílem cviku je sdělit psovodovi, že někdo zvoní nebo klepe na dveře (okno) Cvik se přezkušuje v interiéru, pes se volně pohybuje po místnosti, příp. místnostech – dle možností. Psovod se věnuje běžným domácím činnostem (pije kávu, poklízí apod.), v místnosti může hrát rádio nebo televize. Na pokyn rozhodčího pomocník zazvoní na domovní zvonek. Pes tělesným kontaktem upozorní psovoda a na další posunkový povel psovoda běží ke dveřím nebo k oknu. Není chybou jestliže pes pobíhá mezi psovodem a dveřmi, oknem.
- c) Značení klepání na dveře nebo okno – viz bod b)., s tím, že pomocník na dveře či okno zaklepe.
- d) Značení tekoucí vody – cílem cviku je upozornit psovoda na nebezpečí, kterým může tekoucí voda být. Psovod si myje ruce, nádobí, napouští vanu apod., nechá téct vodu a odchází do jiné místnosti nebo usedá opodál. Pes by měl do několika minut - cca tři minuty zareagovat a tělesným kontaktem psovoda varovat. Značení probíhá stejně jako u značení domovního zvonku.
- e) Požární hlásič - cílem cviku je upozornit psovoda na nebezpečí. Psovod se věnuje běžným domácím činnostem (pije kávu, poklízí apod.), v místnosti může hrát rádio nebo televize, psovod může taktéž předstírat spánek. Tuto činnost určuje vždy rozhodčí.
- f) Značení SMS nebo faxové zprávy, telefonu – mnoho nedoslýchavých je schopno komunikace telefonem s pomocí naslouchadla, tudíž i značení telefonu lze zařadit do speciální části této zkoušky. Cílem cviku je upozornit psovoda na přicházející SMS, fax či zvonění telefonu. Psovod se věnuje běžným domácím činnostem a po uplynutí předepsané doby přichází SMS, fax či zazvoní telefon. Pes by měl v několika vteřinách psovoda tělesným kontaktem upozornit. Přezkoušení psa může rozhodčí provést i v exteriéru – SMS, telefon. Je na vůli rozhodčího, zda přezkouší psa v interiéru, exteriéru, nebo v obou prostředích.
- g) Značení varné konvice (se zvuk. upozorněním), mikrovlnné trouby, pračky, sušičky na prádlo a podobných domácích spotřebičů. Smyslem cviku je, aby pes upozornil psovoda na ukončení práce domácích spotřebičů. Psovod dopředu nahlásí rozhodčímu, který – které spotřebiče bude pes značit. Přezkoušení se provádí v domácím prostředí, stejným způsobem, jako v ostatních bodech zkoušky.

- h) Značení jedoucího – troubícího auta, zvonícího kola – cílem cviku je upozornit psovoda na nebezpečí blížícího se vozidla nebo jízdního kola. Po výstražném zatroubení či zazvonění musí pes ihned upozornit psovoda zastavením, možno i výskokem na psovoda. Pes jde u nohy psovoda a po upozornění – zastavení smí pokračovat pes v chůzi až na další povel psovoda. Cvik se provádí se psem upoutaným na vodítku.
- i) Značení osoby, volající na psovoda – cílem cviku je, aby pes dokázal upozornit psovoda na osobu, která na něj důrazně volá. Pro zvolání na psovoda lze použít jména, upozorňovacího signálu – např. pozor, stůjte, haló, apod. Pes by měl rychle zastavením, či výskokem upozornit psovoda. Cvik se provádí v exteriéru. Pes je během cviku upoután na vodítku. Není chybou, jestliže se pes, po upozornění psovoda k oslovující osobě rozejde.
- j) Značení dětského pláče – cílem cviku je upozornit neslyšícího na dětský pláč. Pes reaguje na dětský pláč tím, že běží za psovodem, upozorní ho a běží zpět ke zdroji zvuku. Cvik lze přezkušovat i s pomocí nahraného dětského pláče na magnetofonu či plačící panenky. Cvik lze přezkušovat v interiéru i exteriéru.
- k) Značení neobvyklých zvuků – příliš hlasitě hrající přístroj – rádio, televize, apod., bouchání dveří – okna v průvanu, přetékaní vroucí vody z hrnce, padajících předmětů, apod. Cílem cviku je, aby pes byl schopen upozornit neslyšícího na neobvyklé situace, vyplývající z prostředí, kde se právě nachází – doma, v hotelu, apod. Přezkoušení probíhá v interiéru nebo v exteriéru, dle situace a psovodem nahlášeného cviku. Pes tělesným kontaktem upozorní psovoda a na další posunkový povel psovoda běží ke zdroji zvuku.

Zkouška asistenčního psa pro vozíčkáře

Obecně – během celé zkoušky je pes opatřen postrojem či dečkou asistenčního psa. Ve speciální části pes předvádí minimálně pět cviků, předem nahlášených psovodem. Cvik „podávání různých předmětů“ je cvikem povinným. Při předvádění poslušnosti sedí psovod na invalidním vozíčku. Zkouška by se měla provádět ve vhodném terénu, s ohledem na vozík. V případě potřeby může psovodovi s mechanickým vozíčkem pomáhat pomocník. Během cviku „ovladatelnost psa na vodítku“ nelze využít cizí pomoci k tlačení vozíku. Při posuzování musí být upřednostněna celková ovladatelnost psa a kontrola imobilní osoby nad psem. Při cvicích v interiéru je pes vždy bez vodítka, krátké vodítko – tzv. ucho na postroji je dovoleno. V exteriéru je na vůli psovoda, zda pes bude na vodítku, na frekventovaných místech je pes veden vždy na vodítku – krátkém vodítku, postroji.

Speciální cviky

- a) Podávání různých předmětů – cílem cviku je, aby pes dokázal přinést a podat požadovanou věc. A to předmět volně položený na zemi i ve výšce – židle, stůl, apod. Pes musí předvést podávání předmětů běžné potřeby různých tvarů, velikostí a materiálů – např. list papíru, boty, tašku, tužku, telefon – mobilní, sluchátko – i zvonící, klíče, lžičku, apod. Tento cvik se přezkušuje minimálně se třemi různými předměty, různé velikosti a váhy. Cvik se provádí v interiéru, možno přezkoušet i v exteriéru. Předměty psovoda, určené k podávání musí předem schválit rozhodčí. Psovod nahlásí předem rozhodčímu, jakým způsobem pes předměty podává – zepředu, ze strany, s výskokem na klín psovoda. U jednoho z předmětů, který určí rozhodčí se přezkušuje opakované podání předmětu, který psovodovi vypadne

z ruky, možno opakovat až třikrát – určuje rozhodčí. K identifikaci předmětu lze použít pojmenování předmětu, ukázání rukou do směru, nebo ukázání světelným ukazovátkem. Nepředsedání psa zde není chybou. Drobnou chybou je, když psovi předmět vypadne z mordy, pes ho na další povel ihned zvedne a přinese psovodovi, opakování povelu. Střední chybou je pohrávání si s předmětem, nepřímý či velmi váhavý příchod psa. Hrubou chybou je silné překusování předmětu, neochota při odevzdání předmětu. Anulující chybou je nesplnění cviku, poškození předmětu – jako poškození nelze brát oslintání či pomačkání papíru.

- b) Otevírání dveří – cílem cviku je, aby pes na povel dokázal otevřít dveře směrem, ve kterém jsou pro vozíčkáře nepřístupné. Na dveřích je uvázán provázek, poutko může být z různého materiálu, možno použít i hračky psa – pešek, plyšová hračka, míček. Úchyt si na dveře psovod může připravit sám, bez přítomnosti psa. Pes na povel „dveře, otevři“ musí uchopit poutko a tahem dveře otevřít tak, aby mohl psovod projet na vozíčku. Drobnou chybou je opakování povelu, opětovné časté uchopování poutka. Střední chybou je neúplné otevření dveří. Hrubou chybou je neochotné, váhavé provádění cviku. Anulující chybou je nesplnění cviku. Při posuzování je nutné brát zřetel na obtížnost situace – těžké dveře, málo prostoru, apod.
- c) Zavírání dveří – cílem cviku je, aby pes dokázal zavřít dveře. Zavírání dveří se provádí na obě strany, s tím, že dveře směrem k psovodovi pes zavírá tahem za poutko a dveře směrem od psovoda pes zavírá výskokem a tlakem na dveře. Chyby jsou stejné jako u předchozího cviku, u zavírání dveří výskokem-tlakem psa je drobnou chybou nutnost více výskoků pro zavření dveří, opakování povelu. Střední chybou je přílišná razance psa při výskoku, neochotné provádění. Hrubou chybou je škrábání na dveře. Anulující chybou je nesplnění cviku.
- d) Rozsvícení a zhasínání světla – cílem cviku je, aby pes na povel rozsvítil či zhasl světlo. Vypínač by měl být umístěn cca 70 cm nad zemí, aby ho pes mohl zhasínat dotykem čenichu. Vzhledem k podmínkám v ČR je dočasně přípustné provádění tohoto cviku i na vypínače umístěné ve standardní výšce. V tom případě pes cvik provádí opřením přední nohou – nohama. Způsob provádění nahlásí psovod rozhodčímu předem. Na povel „světlo, rozsviť, zhasni“ pes dojde k vypínači a nahlášeným způsobem provede cvik. Chybou není, jestliže pes cvik provede na opakování povelu, povzbuzování či na druhý pokus. Drobnou chybou je více pokusů psa, mírná váhavost, střední chybou je neochota psa, silné váhání, překotné provádění. Za hrubou chybu lze považovat kousání či drápání vypínače nebo zdi. Anulující je neprovedení cviku.
- e) Otevírání, příp. zavírání zásuvek lednice, skříněk, pračky, apod. – cílem cviku je, aby pes dokázal na povel otevřít, příp. i zavřít požadovanou zásuvku. Cvik se prověřuje zpravidla v kombinaci se cvikem „vyndávání věcí z ...“ Pro ukázání na požadovanou zásuvku-dvířka lze použít povelu, ukázání či světelného ukazovátka. Stejně jako u cviku „otevírání – zavírání dveří“ je na zásuvce dáno poutko, provázek, apod. Pes na povel „otevři-zavři...“ otevře požadovanou zásuvku-dvířka. Cvik se přezkušuje v interiéru. Zavírání psovod nahlásí rozhodčímu, není nutné provádět vždy, ale v příp. lednice pes zavírá dvířka vždy. Drobnou chybou je opakování povelu. Střední chybou je otevření na vícero pokusů. Hrubou chybou je neochotné, váhavé provádění cviku, nebo naopak příliš razantní provádění. Anulující je nesplnění cviku.
- f) Pomoc při svlékání a oblékání, příp. rozvazování tkaniček u bot – cílem cviku je, aby pes byl nápomocen psovodovi při těchto úkonech. Pomocí při svlékání je myšleno zatažení psa za požadovanou součást oblečení – tričko, rukavice,

ponožky, kalhoty, apod., pomocí při oblékání je zejm. podání požadované části oděvu a pomoc psa při natahování např. svetrů. Pes musí na pokyn a ukázání vzít jemně do zubů požadovanou součást oděvu a tahem pomoci při oblečení či svlečení a podat oděv či obuv psovodovi do ruky, příp. na klín. Stejně jemně a opatrně musí pes postupovat při rozvazování tkaniček u bot, většinou následuje pomoc psa se sundáním bot. Psovod nahlásí rozhodčímu, kterou část bude provádět. Na celkové hodnocení nemá vliv, který z těchto cviků si psovod vybere. Mezi drobné chyby patří – opakování povelu, rozvázání tkaniček na více pokusů. Střední chybou je pohrávání si s oděvem. Hrubou chybou je neochotné, váhavé provádění cviku, nebo naopak příliš razantní provádění. Anulující je nesplnění cviku

- g) Vyndávání věcí (z lednice, skříňky, zásuvky, apod.) – cvik navazuje na cvik „otevření, příp. zavírání zásuvek lednice, skříňek, pračky, apod.“ Cílem cviku je, aby pes po otevření zásuvky... dokázal určenou věc vyndat a podat psovodovi. K identifikaci zásuvky i předmětu lze použít pojmenování předmětu, ukázání rukou do směru, nebo ukázání světelným ukazovátkem. Nepředsedání psa zde není chybou. Pes může předmět podat ze strany, zepředu, či s výskokem na klín psovoda, což psovod nahlásí rozhodčímu předem. Drobnou chybou je, když psovi předmět vypadne z mordy, pes ho na další povel ihned zvedne a přinese psovodovi, opakování povelu. Střední chybou je pohrávání si s předmětem, nepřímý či velmi váhavý příchod psa. Hrubou chybou je silné překusování předmětu, neochota při odevzdání předmětu. Anulující chybou je nesplnění cviku, poškození předmětu – jako poškození nelze brát oslintání či pomačkání papíru. Při posuzování je nutné brát v úvahu obtížnost situace.
- h) Odnášení věcí (druhé osobě, do koše, apod.) – cílem cviku je, aby pes na povel odnesl daný předmět na určené místo či druhé osobě, která může psa povzbuzovat. Chyby a hodnocení jsou stejné, jako u cviku „podávání...“ s tím, že jako drobná chyba se také hodnotí, když pes dá určenou věc do koše, příp. na jiné místo či podá druhé osobě až na více pokusů.
- i) Opora při vstávání – smyslem cviku je, aby pes dokázal pomoci psovodovi při vstávání – při přemístění z vozíku, z postele, apod. Na povel „stůj, zůstaň“ pes musí klidně a pevně stát a být psovodovi oporou. Opakování povelu není chybou, drobnou chybou je, když pes projevuje neklid a neochotu, ale pevně stojí. Vzhledem k povaze a smyslu cviku nejsou jiné chyby přípustné – při nestabilitě psa, lehání, uhýbání a popocházení hrozí pád psovoda a tudíž dochází k anulaci cviku.
- j) Nalezení a přinesení ztracených věcí ve volném prostoru – cílem cviku je, aby pes dokázal najít a přinést předměty denní potřeby a to mimo domov cca do vzdálenosti 20 metrů, dle druhu prostředí. Např. ztracené klíče, zapomenutou tašku na lavičce, peněženku ztracenou v obchodě, vodítko, apod. Cvik se přezkoušuje v exteriéru nebo interiéru mimo domácího prostředí. Psovod upustí či zanechá předmět na místě, určeném rozhodčím a po ujetí požadované vzdálenosti vyšle psa k prohledání daného prostoru a nalezení předmětu. Čas k vyhledání předmětu je cca pět minut. Opakování povelu a povzbuzování psa není chybou. Drobnou chybou je, když pes i přes intenzivní hledání nemůže delší dobu předmět najít, ale nakonec ho úspěšně nachází a přináší psovodovi. Střední chybou je pohrávání si s předmětem, či neochotné, pomalé a váhavé vyhledávání. Hrubou chybou je, když pes o nalezený předmět nejeví zájem, několikrát předmět mívá, ale nakonec ho přináší. Anulující chybou je nesplnění cviku.

- k) Pomoc při zvedání psavoda z vozíku, postele, země, otáčení ležícího psavoda, manipulace s nohama či rukama psavoda, při tažení invalidního vozíčku, přitažení – přiblížení invalidního vozíčku psavodovi, apod. – cílem cviku je, aby pes byl schopen pomoci psavodovi při vstávání, otáčení, příp. při pádu. Jako pomůcku při zvedání lze použít peška, ručník, vodítko, provaz, míček s poutkem, apod., kterou má psavod u sebe. Pes uchopí tuto pomůcku do zubů a tahem od psavoda mu pomáhá. Při otáčení ležící osoby vezme pes jemně do zubů poutko, rukáv, nohavici, atp. a na povely pomáhá tahem psavoda otočit. Opakování povelů, změny v uchopení a povzbuzování psa se nepovažuje za chybu. Za drobnou až střední chybu, dle způsobu provádění lze považovat neochotné, váhavé provádění, bezdůvodné překusování. Vzhledem k povaze a smyslu cviku je nepřípustné, aby pes pomůcku v průběhu provádění pouštěl, razantně škulal hlavou ze strany na stranu – či jinak ohrozil psavoda. Pomoc při tažení vozíku – cílem cviku je, aby pes dokázal pomoci psavodovi v situaci, kdy vozík zapadne do bahna, při překonání nerovností povrchu, apod., kdy psavod potřebuje pomoc v jednorázovém zatažení, aby se dostal ze svízelné situace. Přitažení invalidního vozíčku – cílem cviku je aby pes dokázal zatažením za vozík, např. za přidělané poutko, provázek přiblížit svému majiteli vozík – k posteli, židli, při nastupování a vystupování z auta, apod. Vozík pes musí dokázat přitáhnout na vzdálenost minimálně dvou metrů a to směrem k psavodovi. V tomto bodě je možné vždy přezkušovat jeden z těchto úkonů, nebo jejich různé kombinace, tak jak je nahlásí psavod rozhodčímu. Opakování povelů a povzbuzování psa není chybou. Drobnou až střední chybou je váhavé, pomalé a neochotné provádění. Střední až hrubou chybou je příliš zbrklé provádění tahu vozíčku, na hranici bezpečné manipulace. Anulující chybou je nesplnění cviku nebo manipulace s vozíčkem, která bezprostředně ohrožuje bezpečnost psavoda, příp. okolí.
- l) Podávání od druhé osoby – smyslem cviku je, aby pes podal psavodovi určený předmět od jiné osoby. Jedná se o situace, kdy např. při placení v obchodě pokladní vrací psavodovi peněženku, další imobilní osoba potřebuje předat psavodovi nějakou věc, apod. Chyby a hodnocení jsou shodné, jako u cviku „podávání...“
- m) Zvednutí ruky, nohy nebo hlavy – tohoto cviku se využívá v příp., kdy imobilní osoba není sama schopna vrátit nohu na stupátko vozíku, ruku na ovladač el. vozíku či narovnat zpět hlavu na opěrku. Do správné polohy vrací hlavu a ruku psavoda pes mechanickým pohybem hlavy, nohu je možno vracet zpět jemným vzetím do zubů. Opakování povelu a povzbuzování psa není chybou, drobnou chybou je váhavé provedení. Střední chybou je olizování psavoda, provedení na více pokusů. Hrubou chybou je nešetrné provádění. Anulující chybou je nesplnění cviku.

Zkouška signálního psa pro postižené epilepsií, diabetes, či podobné formy záchvatů

Obecně - Ve světě se takto vycvičení psi s úspěchem používají. Není rozhodně nadsázkou, že speciálně vycvičený pes pro postiženého epilepsií, může svému pánovi zachránit i život. Speciálně vycvičený pes dokáže v bydlíšti a jeho blízkém okolí přivolat pomoc svým, projevem a značením upozornit kolemjdoucí na svého pána a tím zajistit tolik potřebnou pomoc. Pes je vycvičen, aby zůstal u nemocné osoby a svým projevem upozornil kolemjdoucí na svého pána. Je označen dečkou s nápisem „Asistent epileptika“ („Asistent diabetika“ apod.), aby bylo na první pohled zřejmé, jaká forma první pomoci je

zapotřebí. Pes je také vycvičen k tomu, aby nepřekážel při první pomoci a nechal zdravotníky pracovat.

Speciální cviky:

Cílem cviku je prověřit, zda je pes schopen doprovázet psovoda, značením mu přivolat pomoc v případě záchvatu a chovat se klidně během první pomoci. Tento cvik přezkoušuje rozhodčí dvakrát, jedenkrát v interiéru a jedenkrát v exteriéru.

a) Psovod se psem se nachází v domě, klubovně apod. nebo v nejbližším okolí. Pes je bez vodítka a psovod se věnuje běžné činnosti min. pět minut. Pes musí mít k psovodovi přístup. Po uplynutí doby, stanovené rozhodčím (min. pět minut, max. deset minut) psovod simuluje záchvat (poklesne na zem, předstírá epileptický záchvat nebo bezvědomí), pes na sebe nesmí upoutávat povely, mlaskáním, tleskáním apod. Pes musí do jedné minuty vyhodnotit situaci a poté svým chováním přivolat pomoc. To znamená, že pes běží k nejbližším osobám a svým aktivním projevem - kňučením, štěkáním, pobíháním, skákáním na osobu, apod. je upozorní na situaci. Jakmile získá žádanou pozornost, běží zpět k psovodovi. Není chybou pobíhá-li pes mezi psovodem a určenými osobami. Rozhodčí může posuzovat situaci z vedlejší místnosti, oknem, otevřenými dveřmi apod. Je-li rozhodčí ve stejné místnosti jako psovod, není chybou běží-li pes k rozhodčímu a snaží se ho upozornit na ležícího psovoda. Jakmile pes přivede pomoc, musí se chovat tak, aby nepřekážel první pomoci. To je v klidu stát, sedět nebo ležet v blízkosti psovoda a na povel pomáhající osoby zareagovat např. „lehni“, „zůstaň“ apod. Po několika minutách simulované první pomoci se psovod posadí a svého psa pochválí. Mezi drobné chyby lze zařadit nutnost použití více povelů k usměrnění psa pomocníkem při poskytování první pomoci. Střední chybou je překročení časového limitu jedné minuty - pes na vyhodnocení situace potřebuje až tři minuty, méně aktivní projev psa. Hrubou chybou je přivolání pomoci v rozmezí tří až pěti minut, během této doby pes pasivně pochází mezi psovodem a pomocníky, ale v čas. limitu pozornost upoutá, neukázněnost psa při poskytování první pomoci a hrubé projevy psa vůči ležícímu psovodovi – šlapání na psovoda. Chybou není olizování psovoda či jemné potáhnutí za oděv. Anulující chybou je naprosto pasivní projev psa a nepřivolání pomoci v čas. limitu pěti minut..

b) Přezkoušení v exteriéru probíhá tak, že psovod jde se psem na frekventované místo např. park, obchodní dům, nádraží, apod., kde se pohybuje krom příp. veřejnosti čtyři až pět pomocníků a rozhodčí, ve vzdálenosti cca 5m až 30m, dle prostředí. Pes může být na vodítku nebo volně (určuje rozhodčí – dle prostředí) a psovod se chová zcela přirozeně. Cca po 150 m až 300 m chůze psovod simuluje záchvat. Drží-li psovod psa na vodítku, nesmí v žádném případě vodítko během simulovaného záchvatu svírat v ruce, naopak v momentě předstírání záchvatu musí vodítko pustit z ruky, aby nemohl psa ke značení ovlivňovat. Pes zůstává v blízkosti psovoda, sedí, stojí, leží nebo obíhá kolem psovoda. Přivolávání „pomoci“ hlasovým projevem psa – štěkání, kňučení - je v tomto momentě žádoucí. Cca po jedné minutě se rozhodčí s jedním pomocníkem přiblíží těsně k psovodovi, pokusí se psovoda položit do stabilizované polohy, zjistí jeho životní funkce a „volají odbornou pomoc“. Pes se musí chovat klidně, nechat rozhodčího, pomocníka i příp. náhodné kolemjdoucí osoby s psovodem manipulovat a nechat se pomocníkem upoutat na vodítko. Po dalších cca třech minutách přijíždí „odborná pomoc“, to znamená, že dva až tři pomocníci přistoupí k psovodovi, poskytnou mu první pomoc a pomohou mu s přesunem do vozidla. Jeden z nich převezme psa na vodítku. Pes pomocníka při přesunu psovoda do auta klidně následuje a s pomocníkem nastoupí. Pomocníci se musí při manipulaci se psem chovat klidně a na psa vlídně promlouvat. Po nastoupení do vozidla psovod svého psa pochválí a speciální část zkoušky je tímto ukončena. Mezi drobné chyby lze zařadit drobné překážení psa při poskytování první pomoci – pes se zvedá, je nutno

více povelů od pomocníka k usměrnění psa, při značení pes neštěká. Střední chybou je odbíhání od psovoda při značení na vzdálenost do šesti metrů a vracení se zpět, obtěžování pomocníků při poskytování první pomoci. Hrubou chybou je šlapání po psovodovi, neukázněnost při poskytování první pomoci a transportu do automobilu (pes skáče na pomocníky, nezůstává klidný, neuposlechne pomocníka, nepřiměřeně škube vodítkem, ve snaze následovat svého psovoda). Anulující chybou je opuštění ležícího psovoda a nezáměr o něj či jakýkoliv projev agresivity.

IV. Bodové hodnocení

CVIKY POSLUŠNOSTI – shodné pro všechny druhy zkoušek, pouze u zkoušky ZSP-N jsou používány pouze posunkové povely

Název cviku	Povel	Body
Přivolání psa – ke mně nebo k noze	Z/P	10
Přivolání psa od zvěře	Z/P	10
Ovladatelnost na vodítku za pohybu	Z/P	10
Ovladatelnost na vodítku na místě – za klidu	Z/P	10
Polohy psa – sedni, lehni před nebo vedle psovoda	Z/P	10
Průchod skupinou osob	Z/P	10
Aport – předmět psovoda	Z/P	10
Ponechání psa na místě . dlouhodobé odložení	Z/P	10
Klid psa vůči střelbě či jiným nárazovým, nepříjemným a výrazným zvukům	Z/P	10
Chování psa krátkodobě uvázaného a ponechaného o samotě	Z/P	10
Celkem bodů – max./min.		100/70

Zkouška vodícího psa – speciální cviky

Název cviku	Povel	Body
Zahájení chůze	Z/P	10
Zrychlení chůze	Z/P	10
Zpomalení chůze	Z/P	10
Přerušování chůze	Z/P	10
Odbočení vlevo	Z/P	10
Odbočení vpravo	Z/P	10
Lhostejnost ke sluchovým, zrakovým a čichovým vjemům	Z/P	10
Překážky zprava	Z/P	10
Překážky zleva	Z/P	10
Překážky pohyblivé	Z/P	10
Překážky vysoké	Z/P	10
Udržení směru a pravidelného tempa chůze	Z/P	10
Převedení přes vozovku	Z/P	10

Vyvedení z nepřehledné situace	Z/P	10
Vyhledání a označení zastávky	Z/P	10
Nástup a výstup do a z dopravního prostředku	Z/P	10
Nalezení a zaujmutí místa v dopravním prostředku	Z/P	10
Nalezení, označení a jízda po eskalátoru	Z/P	10
Nalezení a označení chodníku	Z/P	10
Nalezení a označení schodů	Z/P	10
Nalezení a označení přechodu pro chodce (zebra), příp. semaforu se zvuk. tlačítkem	Z/P	10
Nalezení a označení dveří	Z/P	10
Nalezení krajnice, udržení a vedení po krajnici silnice	Z/P	10
Chování psa v interiéru a vyhledání a zaujmutí místa (k sezení, pultu, přepážky, pokladny, výtahu apod.)	Z/P	20
Celkem bodů – max./min.		250/175

Zkouška signálního psa pro neslyšící – speciální cviky, pes předvádí psovodem předem nahlášených pět cviků

Název cviku	Povel	Body
Značení budíku	P	20
Značení domov. zvonku	P	20
Klepání na dveře nebo okno	P	20
Značení tekoucí vody	P	20
Značení SMS nebo fax. zprávy nebo telefonu	P	20
Značení domácích spotřebičů se zvuk. upozorněním	P	20
Značení jedoucího /troubícího/ auta nebo kola	P	20
Značení osoby volající na psovoda	P	20
Značení dětského pláče	P	20
Značení neobvyklých zvuků	P	20
Celkem bodů – max.10 cviků-200 b./min. – 5 cviků-100 b.		100/70

Speciální cviky

Zkouška asistenčního psa pro vozíčkáře - speciální cviky, pes předvádí psovodem předem nahlášených pět cviků

Název cviku	Povel	Body
Podávání různých předmětů	Z/P	20
Otevírání dveří	Z/P	20
Zavírání dveří	Z/P	20
Rozsvěcení a zhasínání světla	Z/P	20
Otevírání, příp. zavírání zásuvek, lednice, skříněk, pračky apod.	Z/P	20
Pomoc při svlékání a oblékání, příp. rozvazování tkaniček u bot	Z/P	20
Vyndávání věcí (z lednice, skřínky, zásuvky apod.)	Z/P	20
Odnášení věcí (druhé osobě, do koše apod.)	Z/P	20
Opora při vstávání	Z/P	20
Najít a přinést ztracené věci ve volném prostoru	Z/P	20
Pomoc při zvedání psovoda z vozíku, postele, ze země nebo	Z/P	20

pomoc při tažení vozíku, příp. přitažení vozíku, apod.		
Podávání od druhé osoby	Z/P	20
Zvednutí ruky, nohy nebo hlavy	Z/P	20
Celkem bodů – max. 13 cviků-260 b./min. – 5 cviků-100 b.		100/70

Zkouška signálního psa pro postižené epilepsií, diabetes, či podobné formy záchvatů

Název cviku	Povel	Body
Označení psovoda v interiéru a přivolání pomoci		
označení a přivolání pomoci		30
chování psa při poskytování první pomoci	Z/P	20
Celkem bodů		50
Název cviku		
Označení psovoda v exteriéru a přivolání pomoci		
označení a přivolání pomoci		30
chování psa při poskytování první pomoci	Z/P	20
Celkem bodů		50
Celkem bodů max./min.		100/70

V. Zkouška canisterapeutického psa

Obecně – psi provázejí člověka cca 30 000 let. Za tu dobu mnohokrát ukázali, že jsou díky své povaze dobrým katalyzátorem mezilidských vztahů. Smyslem této zkoušky je zejm. prověření vrozených povahových vlastností a ovladatelnosti psa. Pes, který úspěšně absolvuje tuto zkoušku prokazuje, že má vlohy být nápomocen při navazování kontaktu mezi lidmi a to jak zdravými, tak tělesně postiženými a mentálně a psychicky narušenými osobami a pomáhat při jejich terapii. Pes musí být velice přátelský, mít potěšení z kontaktu s lidmi, vyrovnaný, důvěřivý, ovladatelný, trpělivý. Nepřípustný je jakýkoliv náznak agresivity, nervózní, velmi bázlivá nebo nedůvěřivá povaha. Jakýkoliv náznak agresivity psa je důvodem k okamžitému odvolání psa ze zkoušky. Účelem zkoušky je navodit co nejrealnější podmínky. Proto je žádoucí, aby celá zkouška probíhala ve spolupráci se zdravotnickým zařízením, stacionářem, apod. za přítomnosti odborníků z řad terapeutů, lékařů, apod. a tělesně postižených, mentálně a duševně narušených osob. Během celé zkoušky je kladen nejvyšší důraz na bezpečnost všech přítomných, zejm. dětí a zdravotně postižených z řad dobrovolníků. Po celou dobu

zkoušky se musí pomocníci vůči psu chovat ohleduplně a laskavě, v rámci navázání dobrého kontaktu mezi psem a pomocníky ho mohou pomocníci ve speciální části zkoušky odměňovat pomocí pamlsků. Psovod musí dosáhnout v den konání zkoušky věku nejméně 18ti let.

Poslušnost – shodná s ostatními zkouškami

Speciální cviky

- a) Prohlídka psa (jako u veterináře) – cílem cviku je prověřit, že se psem může manipulovat i cizí osoba. Pomocník osloví majitele i psa, převezme vodítko, vezme psa do náruče (u velkých plemen je možno použít dva pomocníky), postaví ho na stolec s neklouzavým povrchem, max. do výšky cca 1,10m, další pomocník/ci provádějí prohlídku zubů, uší, ohonu, otření tlapek. Při prohlídce pomocníci na psa klidně promlouvají, hladí ho a mohou mu podat i pamlssek. Poté psa sundají ze stolu a předají zpět majiteli. Celý tento cvik probíhá za přítomnosti psovoda, který je od psa cca 2 – 3 metry. Psovod smí psa povzbudit pouze hlasem. Nesplnění cviku je, pakliže pes projeví silnou bázlivost, nenechá se prohlédnout, projeví náznaky agresivity.
- b) Reakce psa na rušivé vlivy a nečekané podněty – smyslem cviku je prověření pevnosti nervů psa. Cvik se provádí pouze v přítomnosti psovoda. Rušivými vlivy a nečekanými podněty se rozumí padající předměty (klíče, plechovka, berle, hůl, apod.), cyklisté, gestikulující lidé, křičící děti, dětské hračky, apod. Hodnotí se po celou dobu zkoušky, provádí se v exteriéru i interiéru, s tím, že jedno provedení je v interiéru, psovod psa odloží vleže nebo vsedě na vzdálenost cca 2m, odepne vodítko a stojí čelem ke psu a diskutuje s rozhodčím či další osobou. Po cca 10ti vteřinách prochází ve vzdálenosti 1m od psa pomocník, kterému při míjení psa upadne větší svazek klíčů, plechovka, apod. Psovod nesmí psa ovlivňovat. Pro splnění cviku není rozhodující, zda pes setrvá v poloze, ale jeho reakce na podnět. Pes by se měl chovat adekvátně k síle každého rušivého vlivu či nečekaného podnětu, tzn., že mírné uleknutí a následné uklidnění se nehodnotí jako chyba. Nesplnění cviku je neadekvátní a nezvladatelná reakce psa.
- c) Chování psa ve skupině lidí – cílem cviku je prověřit psa ve skupině více lidí. Psovod se psem na vodítku přichází ke dvěma stojícím osobám. Zde se zastaví, psa si posadí a začne s nimi rozhovor. Po krátké chvíli – cca 20 vteřin – přichází další dvě osoby, které se zastaví tak, aby pes byl uprostřed skupinky a zapojí se do hovoru. Po další chvíli přichází další psovod se psem na vodítku a zastaví těsně u skupinky. Celá skupina setrvá v rozhovoru ještě cca 20 vteřin. Poté psovod se psem klidně odchází. Pes nemusí po celou dobu cviku sedět, ale musí zůstat u nohy psovoda. Psovod může psa ovlivnit k setrvání u nohy dalším povelem. Nesplnění cviku je napadání osob i druhého psa, výrazná bázlivost.
- d) Aportování jiné osobě za asistence psovoda – smyslem cviku je ochota ke spolupráci a komunikace psa s cizími lidmi. Jako aport se používá jakákoliv hračka psa. Psovod se psem na vodítku přichází k pomocníkovi, pes má možnost se krátce s pomocníkem seznámit – promluvení na psa, pohlázení. Je na zvážení psovoda, zda bude mít psa na vodítku či bez vodítka. Psovod může podat hračku pomocníkovi nebo ji odhodit sám na vzdálenost min. tří kroků. Pes vybíhá ihned pro aport, psovod i pomocník mohou psa povzbuzovat, psovod může psovi k podání aportu pomocníkovi pomoci i tahem vodítka, přidržením za obojek, ukázání rukou a nasměrování psa k pomocníkovi. Nehodnotí se zde aport jako

takový – zda pes překusuje, hraje si s ním, atp., ale zájem psa o komunikaci a ochotu spolupráce s pomocníkem. Nesplnění cviku je nezájem psa o aport či komunikaci nebo rázné nucení psa ze strany psovoda.

- e) Ponechání psa v místnosti s cizími osobami – cílem cviku je prověřit, zda pes je schopen samostatné komunikace a spolupráce s dalšími lidmi. Psovod přivádí psa na vodítku ke dveřím místnosti, kde předá psa pomocníkovi, který psa odvede do místnosti a zavře dveře. V místnosti se nachází rozhodčí a max. čtyři další pomocníci, kteří na psa klidně promlouvají, hladí ho, jeden z nich psa pevně obejmě a drží cca 5 vteřin. Jeden z pomocníků vydá psovi povel lehni či sedni – pes by měl být ochoten povelu uposlechnout nebo se nechat mechanicky do dané polohy ovlivnit. Pomocníci se musí ke psu chovat šetrně a vlídně, jakékoliv násilí je zakázáno. Cvik trvá cca 3 minuty. Nesplnění cviku je nemožnost psa udržet v místnosti – pes chce utéct, škrábe na dveře, není schopen navázat kontakt.
- f) Omezení pohybu – provádí se během cviku e). Nesplnění cviku – přílišná bázlivost, pes ze sevření panicky utíká.
- g) Podávání pamlsku a potravy psovi – cílem cviku je, aby pes prokázal opatrnost při odebírání pamlsku z rukou pomocníků. Pomocník – může být i dítě, tělesně či duševně handicapovaný člověk podá psovi pamlssek. Psovod může pomocníkovi dát vlastní pamlsky pro případ, že pes je vybíravý. Při provádění cviku je pes na vodítku. Nesplnění cviku je hrubé, nešetrné odebírání pamlsku.
- h) Chování psa mezi hrajícími si dětmi – smyslem cviku je prověřit psa ve vztahu k dětem. Psovod se psem na vodítku přichází ke skupince dvou až šesti dětí a min. jedné dospělé osoby, seznámí skupinku se svým psem a zapojuje se se psem do dění ve skupině. Po zařazení psa do skupiny může psovod odepnout vodítko – je ponecháno na jeho vůli. Děti se chovají přirozeně, hlasitě se smějí a povídají si, hrají si s různými hračkami, na psa hovoří, hladí ho, zapojují psa do své hry, apod. Hodnotí se také komunikační schopnosti psovoda. Nesplnění cviku je bázlivost psa vůči projevu dětí, neochota setrvat mezi dětmi, naprostá neschopnost psovoda komunikovat se skupinou dětí.
- i) Chování psa vůči ležící osobě – smyslem cviku je navázání kontaktu s nemohoucí - ležící osobou – na lůžku, na zemi. Psovod se psem na vodítku přichází k ležící osobě. Psovod první musí navázat kontakt s ležící osobou, ujistit se, zdali se ležící osoba psa bojí, či se na psa těší a šetrným způsobem zprostředkovat kontakt mezi psem a ležící osobou. Ležící pomocník může psa hladit, odměňovat pamlskem, zatahat za chlupy, poplácat, položit mu ruku na oči, uši, nos, sahat mu na nohy a do tlamy – to vše musí provádět s citem vůči psovi. Nesplnění cviku je bázlivost psa vůči ležící osobě, neopatrné chování psa, neschopnost psovoda komunikovat s nemohoucí osobou.
- j) Polohování - cílem cviku je prověřit schopnost psa být nápomocen při fyzioterapii. Úlohou psa zde je, aby vlastním tělem a tělesnou teplotou napomáhal při prokrvení a prohřátí např. postižených končetin. Polohování je zaujmutí polohy psa a setrvání v této poloze po určitou dobu, na určeném místě s tím, že dochází k těsnému kontaktu mezi tělem psa a polohované osoby – pomocníka. Střední a velká plemena se používají pod nebo na postiženou část těla, vedle těla osoby (osobu ze obložit i více psy). Malá plemena se používají pouze na nebo vedle postižené části těla. Při přezkoušení lze mít psa na vodítku, psovod může psa ovlivňovat jak povely, tak mechanicky. Doba přezkoušení min. tři minuty. Nesplnění cviku je neochota psa setrvat v dané poloze, násilné nucení psa psovodem k setrvání.

- k) Kontakt psa s tělesně postiženými – vozíčkáři, osoba s berlemi, nevidomý se slepeckou holí, osoba s chodítkem, apod. – smyslem cviku je prověřit schopnost psa komunikovat s osobami, odkázanými na pomůcky, které jsou pro psa neobvyklé. Přezkoušení lze provádět v exteriéru i interiéru. Psovod přivádí psa na vodítku k pomocníkovi (postižené osobě)-na vozíčku, o berlích, apod., pes má možnost se krátce s pomocníkem seznámit – promluvení na psa, pohlázení, pamlsek, poté psovod se psem pomocníka doprovodí, např. ke dveřím, psovod pomůže pomocníkovi v manipulaci s kompenzační pomůckou. Poté se rozloučí a psovod se psem odchází. Nesplnění cviku je bázlivost psa vůči pomůckám či pomocníkům, výrazné překážení při manipulaci.
- l) Kontakt psa s mentálně nebo psychicky narušenou osobou (osobami) - tento cvik je jedním ze stěžejních bodů této zkoušky, neboť reakce psa na setkání s takto narušenou osobou mohou být zcela neadekvátní, a to jak ze strany psa, tak člověka. Při přezkušování je nutná přítomnost alespoň jednoho takového pomocníka, se kterým musí být vždy doprovod a to buď člen jeho rodiny nebo odborný dohled. Psovod přichází se psem na vodítku. Psovod první musí navázat kontakt s pomocníkem, ujistit se, zdali se psa bojí, či se na psa těší a šetrným způsobem zprostředkovat kontakt mezi psem a pomocníkem. Pomocník může psa hladit, odměňovat pamlsky, hračkou. Nesplnění cviku je bázlivá reakce psa, neschopnost navázání kontaktu, a to jak ze strany psa, tak ze strany psovoda.

Hodnocení speciálních cviků zkoušky ZCP – pro všechny cviky platí hodnocení – prospěl výborně - prospěl – prospěl s výhradou - neprospěl

Hodnocení „prospěl výborně“ se zadá psovodovi a psovi, kteří požadovanou disciplínou prošli v souhře, bez ovlivňování psa k uklidnění pomocnými povely, působí nenásilným, příjemným dojmem s dobrou komunikací s okolím.

Hodnocení „prospěl“ se zadá dvojici, která má drobné nedostatky v ovladatelnosti psa, komunikaci, apod.

Hodnocení „prospěl s výhradou“ se zadá psovodovi a psovi, kteří mají ve své činnosti nedostatky, které však nejsou vylučující vadou (neschopnost psa pracovat samostatně, nevhodnost psa pracovat ve skupině jiných psů, pes neaportuje, nevezme si pamlsek, nevhodnost psa pro provádění „polohování“, špatná komunikace psovoda, apod.). Tuto výhradu rozhodčí písemně poznamená do Protokolu o vykonané zkoušce.

Hodnocení „neprospěl“ se zadá dvojici, která v některé disciplíně prokáže anulující chyby – agresivita, nezvladatelná bázlivost, nepřijatelné chování psovoda v kterékoli části zkoušky.

Výsledné hodnocení se zadá dle převažujících známek jednotlivých disciplin a celkového dojmu dvojice.

VI. Test chování psa na veřejnosti

Účelem tohoto testu je prověřit chování psů na veřejnosti. Doporučuje se, aby po ukončení období šívání tuto zkoušku absolvovali i handicapovaní se svými psy a tím prokázali, že jsou schopni svého psa ovládat za všech okolností. Pes musí prokázat, že za všech okolností zůstává klidný, vyrovnaný a zcela ovladatelný. Svým chováním neohrožuje a neobtěžuje okolí. Jakékoliv agresivní nebo nekontrolovatelné chování psa na veřejnosti je vylučující vadou. Vedoucí zkoušek po dohodě s rozhodčím určí vhodnou trasu pro test. Psovod je seznámen s trasou a rozhodčí s vedoucím zkoušek ho následují v těsné

vzdálenosti. Pes je po celou dobu testu upoután na vodítko, musí jít vedle nohy psovoda či vedle vozíku. Pes nesmí na vodítku tahat, odbíhat do stran, při zastavení psovoda se posadit či zůstat stát vedle něj. Povel pro činnost psa jsou zvukové i posunkové. Psovod smí během testu psa chválit. Hodnocení cviků a testu je – splnil – nesplnil. Pro úspěšné splnění testu musí pes být hodnocen známkou splnil minimálně v sedmi cvicích. Pořadí cviků určuje vždy rozhodčí.

- a) Nástup, výstup a chování psa v dopravním prostředku /auto, autobus, vlak, tramvaj, apod. – určuje rozhodčí po dohodě s vedoucím akce/. Pes s psovodem nastupuje na povel do dopravního prostředku, poté zaujímá místo, které mu psovod určil. Zde musí zůstat v klidu, dokud psovod nedá povel k vystoupení. Pes nesmí nijak obtěžovat okolní cestující, musí zůstat klidný a vyrovnaný, nesmí projevovat strach z dopravního prostředku a z cestujících. Pokud se cvik provádí ve veřejném dopravním prostředku je pes, krom psů vodičích a asistenčních, opatřen náhubkem. Důvodem pro nesplnění cviku je projev strachu, nastupování a vystupování bez povelu, obtěžování okolí.
- b) Chování psa na chodníku, pěší zóně či parkovišti – psovod se psem prochází či projíždí na vozíku vytyčenou trasou, vyhýbá se případným překážkám (zaparkovaná auta, lidé, apod.) a pes ho musí klidně následovat, uposlechnout povelů k zastavení, zpomalení, zrychlení a nesmí obtěžovat okolí a musí být nevšimavý k ostatním psům. Důvodem pro nesplnění cviku je projev strachu, nezvladatelnost a nekontrolovatelné chování psa.
- c) Průchod skupinou osob. Cílem cviku je prověřit, že se pes nebude chovat ke skupině osob bázlivě či agresivně, nebude skupinu obtěžovat a bude ochotně následovat psovoda v chůzi. Skupinou prochází psovod se psem v těsném kontaktu, se zastavením, podáním si ruky, pohlazením psa. Důvodem pro nesplnění cviku je projev strachu, agresivita a nezvladatelné chování psa.
- d) Přivolání psa ze skupiny hrajících si psů, dětí, apod. – pes musí být za všech okolností dobře ovladatelný, nesmí napadat ostatní psy a na přivolání zanechat dosavadní činnosti a vrátit se k psovodovi. Možno použít více povelů. Cvik se provádí na bezpečném místě. Důvodem pro nesplnění cviku je projev strachu, nezvladatelnost a nekontrolovatelné chování psa. Není-li možno psa vůbec přivolat, je test ihned ukončen se zadáním – nesplnil.
- e) Chování psa při vstupu a výstupu do veřejné budovy – úřad, nemocnice, obchodní dům, apod. – psovod se psem přichází nebo přijíždí na vozíčku k určené budově. Pes jde celou dobu ukázněně vedle nohy (vozíku) psovoda, s ohledem na okolní ruch a provoz. Pes nesmí do dveří či ze dveří předbíhat, táhnout na vodítku nebo se výrazně zpožďovat. Důvodem pro nesplnění cviku je neovladatelnost psa a obtěžování kolemjdoucích.
- f) Chování psa ve veřejné budově – psovod se psem u nohy či vedle vozíku prochází určenou budovou. Psovod se v budově chová zcela nenuceně a přirozeně (nakupuje, ptá se v informacích, prohlíží si zboží, apod.) Pomocník položí na zem potravu (rohlík, salám, apod.) a psovod se psem prochází v těsné blízkosti – cca 1 m od takto položené potravy. Psovod se zde zastaví a posadí psa. Pes si nesmí potravy všimnout, psovod ho může ovlivňovat povelů. Pes zůstává klidný a vyrovnaný, nevšimá si okolí, není vtíravý ke kolemjdoucím, neprojevuje strach např. z nákupních vozíků, čistících strojů, nepříjemných povrchů podlahy – lino, dlažba, apod. Důvodem pro nesplnění cviku je projev strachu, obtěžování okolí, nezvladatelnost psa.
- g) Chování psa v restauraci – psovod se psem navštíví restauraci, jídelnu, klubovnu, apod., usedá ke stolu, psa položí či posadí vedle sebe či pod stůl a po krátkém

občerstvení ukázněně odchází. Psovod může psa povely usměřňovat. Pes nesmí obtěžovat, skákat na stůl, musí zůstat klidný. Důvodem pro nesplnění je nezvladatelnost psa.

- h) Kontrola nad psem – během testu, na bezpečném místě psovod na pokyn rozhodčího upustí vodítko psa na zem a po několika krocích vodítko opět zvedne (u psovoda na vozíčku může psovodovi podat vodítko pomocník nebo sám pes). Účelem cviku je prokázat, že pes je i v této situaci plně pod kontrolou a ovladatelný. Důvodem pro nesplnění cviku je nezvladatelnost či útěk psa.
- i) Držení psa na vodítku cizí osobou (pomocníkem) – psovod předá pomocníkovi vodítko a odchází na vzdálenost pěti kroků od psa. Pomocník psa nijak neovlivňuje, pouze nezúčastněně drží konec vodítka. Psovod může psa hlasem uklidňovat. Pes by měl zůstat klidný, neškubat se, neštěkat ani obtěžovat pomocníka. Důvodem pro nesplnění cviku je bázlivost psa, neúměrné škubání za vodítko, hysterické chování.